ПРОЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 294 (5370) ПЯТНІЦА 27 СНЕЖНЯ 1935 г. Год выдання XVIII

Стаханаўскі рух ёсць рэзультат усяго нашага развіцця на шляхах да соцыялізма, рэзультат перамогі соцыялізма ў нашай краіне

(З РЭЗАЛЮЦЫІ ПЛЕНУМА ЦК ВКП(б) ПА ПЫТАННЯХ ПРАМЫСЛОВАСЦІ І ТРАНСПАРТУ Ў СУВЯЗІ СА СТАХАНАЎСКІМ РУХАМ).

Задачы цяжкай прамысловасці ў сувязі са стаханаўскім рухам

Даклад тав. С. ОРДЖАНІКІДЗЕ на пленуме ЦК ВКП(б) 21 снежня 1935 года

Стаханаўскі рух—рэзультат перамогі соцыялізма

Таварышы, удзел у работах дадзенага пленума каля 3 тысяч гаспадарнікаў, інжынераў, тэхнікаў, рабочых-стаханаўцаў ужо адзін гаворыць аб тым, якое велізарнае значэнне Цэнтральны Камітэт нашай партыі надае пытанню, пастаўленаму ў парадку дня: пытанню прамысловасці і транспарту ў сувязі са стаханаўскім рухам.

Характарыстыка значэння стаханаўскага руху з вычарпальнай паўнатой дана ў прамове тав. Сталіна, сказанай ім на першай усесаюзнай нарадзе рабочых і работніц — стаханаўцаў. Гэта прамова павінна вывучацца кожным гаспадарнікам, кожным інжынерам, кожным рабочым, кожным тэхнікам самым сур'ёзным чынам. Тав. Сталін лічыць стаханаўскі рух выражэннем новага ўздыму соцыялістычнага спаборніцтва, абавязкова звязанага з высокай тэхнікай, нямыслімага без новай вышэйшай тэхнікі.

З гэтага ясна, што для таго, каб падрыхтаваць у СССР глебу для ўзнікнення і разгортвання стаханаўскага руху, трэба было стварыць у нашай краіне цяжкую прамысловасць.

На аснове сучаснай новай тэхнікі трэба было стварыць гэтую аснову рэканструкцыі ўсёй народнай гаспадаркі Перамога калгаснага ладу ў нашай краіне была-б нямысліма без узбраення калгасаў трактарамі і сучаснымі сельскагаспадарчымі машынамі. Без стварэння цяжкай прамысловасці было-б нямысліма рэканструяваць транспарт, узброіць харчовую, лёгкую і лясную прамысловасць.

Адным словам, для рэканструкцыі ўсёй нашай народнай гаспадаркі, для ўмацавання абароназдольнасці нашай краіны трэба ...

Калі Леніну не суджана было непасрэдна прымаць удзел у бурным росквіце нашай цяжкай прамысловасці і ўсёй народнай гаспадаркі, то тав. Сталін быў яе галоўным кіраўніком, яе будаўніком, яе натхніцелем. **(Апладысменты).**

У сувязі з гэтым я хачу аднавіць у вашай памяці два выступленні. Адно выступленне Леніна. Заўтра, 22 снежня, спаўняецца 15 год з таго дня, калі Владзімір Ільіч Ленін з трыбуны VIII усерасійскага з'езда советаў агаласіў план ГОЭЛРО другой праграмай партыі. Гаворачы аб плане ГОЭЛРО, Ленін сказаў:

«На мой погляд, гэта — наша другая праграма партыі...

Комунізм — гэта ёсць совецкая ўлада плюс электрыфікацыя ўсёй краіны. Інакш краіна застанецца дробна-сялянскай, і трэба, каб мы гэта ясна ўсвядомілі... Толькі тады, калі краіна будзе электрыфікавана, калі пад прамысловасць, сельскую гаспадарку і транспарт будзе падведзена тэхнічная база сучаснай буйнай прамысловасці, толькі тады мы пераможам канчаткова».

З таго часу прайшло роўна 15 год. Як выканана тое, што было намечана Леніным, тое, што было намечана ў плане ГОЭЛРО на 10—15 год? Па электрыфікацыі па плану ГОЭЛРО было намечана ўвесці ў работу 1.500 тыс. квт. на новых раённых электрастанцыях. К канцу 1935 года, г. зн. за 15 год, на электрастанцыях Галоўэнерга ўведзена 3 млн. 815 тыс. квт. новай магутнасці. Звыш таго, на буйных прамысловых станцыях раённага значэння ўведзена за гэтыя гады 530 тыс. квт., усяго 4.345 тыс. квт., г. зн. план ГОЭЛРО перавыканан амаль у тры разы.

Адначасова Ленін намеціў пра...

Вось вам, таварышы, два дакументы выступленне Леніна на VIII з'ездзе советаў аб плане ГОЭЛРО і ацэнка, даная Сталіным гэтаму плану. Можна чытаць гэтыя дакументы яшчэ дзесяткі год і дзівіцца і радавацца таму, як у гады самай жорсткай грамадзянскай вайны і інтэрвенцыі, у гады разрухі, галечы і голаду, як Ленін і Сталін начарталі план пераўтварэння нашай краіны

Другое выступленне — гэта выступленне таварыша Сталіна, ужо без Леніна, у 1925 годзе, таксама ў снежні, 10 год таму назад. Гэта было на XIV з'ездзе партыі. На гэтым з'ездзе таварыш Сталін, громячы Зіноўева, Каменева і іншых апартуністаў як у сваім дакладзе, так і ў заключным слове, з вычарпальнай паўнатой і яснасцю намеціў праграму індустрыялізацыі нашай краіны. Усе вы, вядома, чыталі даклад таварыша Сталіна, многія з вас слухалі яго, але не перашкаджае нам яшчэ і яшчэ раз вярнуцца да гэтага дакумента і аднавіць яго ў нашай памяці.

Таварыш Сталін гаварыў аб двух генеральных лініях. Аб генеральнай лініі партыі, абаранямай Сталіным. Гэта лінія патрабавала максімальнага разгортвання нашай прамысловасці, каб захаваць самастойнасць нашай краіны, каб не зрабіць яе прыдаткам капіталістычных дзяржаў.

Таварыш Сталін гаварыў тады:

«...калі мы застранем на той ступені развіцця, на якой нам прыходзіцца ўвозіць абсталяванне і машыны, а не рабіць іх уласнымі сіламі, то мы не можам быць гарантаваны ад ператварэння нашай краіны ў прыдатак капіталістычнай сістэмы. Іменна таму мы павінны трымаць курс на развіццё ў нас вытворчасці сродкаў вытворчасці...».

...«Ператварыць нашу краіну з аграрнай у індустрыяльную, здольную вырабляць сваімі ўласнымі сіламі неабходнае абсталяванне...

ВЫТВОРЧАСЦЬ ГАЛОЎНЕЙШЫХ ПРАДУКТАЎ І ВЫРАБАЎ ПРАМЫСЛОВАСЦЮ НКЦІП У 1925 І 1935 ГГ.

	Адзінка вымярэння	У сярэднім за суткі: Снежань 1925 г.	II дэкада снежня 1935 г.	У колькі раз 1935 г. вышэй 1925 г.
Электраэнергія і алоўэнерга	млн. квт.	3,4	58,0	у 17 раз
Каменны вугаль	тыс. тон	67,5	365,9	у 5,4 раза
а) па СССР	тыс. тон	50,5	235,5	у 4,7 раза
б) Данбас	тыс. тон	21,0	75,2	у 3,6 раза
Нафта па СССР	тыс. тон	14,1	56,5	у 4 разы
у тым ліку Азербайджан	тыс. тон	6,4	49,4	у 7,7 раза
Кокс	тыс. тон	8,5	90,2	у 10,6 раза
Жалезная руда	тыс. тон	5,5	38,6	у 7 раз
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	у 5,5 раза

вырабляючы амаль утрая больш грузавікоў, чым Германія (77 тысяч СССР і 27 тысяч Германія), тым самым заняў другое месца, уступаючы толькі Злучаным штатам Амерыкі.

Наша прамысловасць узброена ў цяперашні час самай высокай тэхнікай. Не будзе ніякага праўвелічэння, калі мы скажам, што ні ў Германіі, ні ва Францыі, ні ў адной з еўрапейскіх дзяржаў заводы не ўзброены такімі навейшымі станкамі, такім навейшым абсталяваннем, як узброены ў нас. **(Апладысменты).**

Як гэта адбылося? — Мы прышлі пазней усіх, мы пачалі пазней усіх індустрыялізаваць нашу краіну і закуплялі ва ўсіх — і ў Амерыкі, і ў Еўропы — усе апошнія дасягненні, перанеслі і паставілі ў сябе на заводах.

Вось, таварышы, тая тэхнічная база, на якой развіваецца стаханаўскі рух. На гэтай тэхнічнай базе, на базе значнага паляпшэння матэрыяльнага становішча рабочых і ўсіх працоўных нашай краіны, на базе культурнага ўздыму ўсёй краіны, на базе поўнага разгрому і ліквідацыі кулацтва, апошніх астаткаў капіталістычных элементаў, зарадзіўся і развіваецца стаханаўскі рух.

Стаханаўскі рух ламае ўсе старыя тэхнічныя нормы, старыя праектныя магутнасці, ён стварае новыя тэхнічныя нормы, небывала высокую прадукцыйнасць працы, павялічвае заработную плату рабочых, інжынераў і служачых, ён становіцца багацейшай крыніцай росту заможнасці рабочых і ўсіх працоўных нашай краіны.

Гаспадарнікі і інжынеры, узначальце стаханаўскі рух!

Як разгортваецца ў цяперашні час стаханаўскі рух?

Стаханаўскі рух шырока разгарнуўся па ўсёй краіне. Наўрад ці мы знойдзем цяпер такі куточак і такое прадпрыемства, дзе-б не было стаханаўцаў. Верна, пакуль яшчэ многа такіх месц, дзе размоў аб стаханаўцах больш, чым стаханаўцаў. Але было-б безумоўна няправільна сцвярджаць, што рух гэты ўжо ўвайшоў у арганізаванае рэчышча, што гаспадарнікі і інжынеры ўзначалілі яго.

Да гэтага часу многія і многія яшчэ не зразумелі ўсяго велізарнага значэння стаханаўскага руху. Многія звязваюць стаханаўскі рух з выкананнем або невыкананнем праграмы свайго завода, сваёй шахты, свайго прадпрыемства. Калі ў яго вытворчая праграма выканана, ён недаўмявае, чаго ад яго хочуць — нашто яму гэты стаханаўскі рух.

работы стаханаўскіх змен па Кадзіевугалю:

ШАХТА	Сярэднесутачная здабыча змены за 14 дзён снежня	Здабыта за стаханаўскую змену	% павелічэння за
22 Галубоўка	826	1191	+ 44,1
6 Максімаўка	61	103	+ 68,8
6 Альберт	182	339	+ 86,3
4 Карбаніт	177	280	+ 58,2
«Петр»	82	196	+139,0
Краснаполле	274	458	+ 67,1
5 Залататашкоўка	116	210	+ 81,0
«Ильич»	1006	1549	+ 54,0
12 Дзержынка	584	908	+ 55,5
«Цэтральная—Ірміна»	402	800	+ 99,0
33...	161	238	+ 57,8
3—3 біс	389	850	+118,5

Такія-ж рэзультаты дае работа ў стаханаўскую змену і стаханаўскія суткі і на шахтах трэста «Арцёмвугаль»:

...варэння цяжкай прамысло... было-б немысліма рэкан... ... транспарт, узброіць ...ую, лёгкую і лясную прамысловасць.

...ым словам, для рэканструк... ...сёй нашай народнай гаспа... ...для ўмацавання абароназдольнасці нашай краіны трэба ... стварыць цяжкую прамысло... Яна створана нашай пар... яна створана на аснове ...ляў Леніна і Сталіна. (Апладысменты).

К канцу 1935 года, г. зн. за 15 год, на электрастанцыях Галоўэнерга ўведзена 3 млн. 815 тыс. квт. новай магутнасці. Звыш таго, на буйных прамысловых станцыях раённага значэння ўведзена за гэтыя гады 530 тыс. квт., усяго 4.345 тыс. квт., г. зн. план ГОЭЛРО перавыкананы амаль у тры разы.

Адначасова Ленін намеціў праграму аднаўлення ўсёй народнай гаспадаркі, разлічаную на 10—15 год. Гэта праграма таксама перавыканана.

ВЫКАНАННЕ ПЛАНА ГОЭЛРО ПА АСНОЎНЫХ ПАКАЗАЛЬНІКАХ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

ГАЛІНЫ	Адзінка вымярэння	Па плану ГОЭЛРО (10-15 г.)	1935 год (чакаемае выкананне)	Процант выканання
Здабыча вугалю	млн. тон	62	108	174
у тым ліку данецкі вугаль	млн. тон	49	68	138
Здабыча торфу	млн. тон	16,4	18,5	113
Здабыча нафты (без газу)	млн. тон	11,8—16,4	25,2	213—154
Здабыча жалезнай руды	млн. тон	19,6	27	137
Выплаўка чыгуну	млн. тон	8,2	12,5	153
Вытворчасць алюмінія	тыс. тон	9,8	25	255
Выплаўка сталі	млн. тон	6,5	12,4	190

Як бачыце, таварышы, яшчэ 15 ... таму назад, у гады разрухі і ...мадзянскай вайны, вялікі геній ...ніна намеціў грандыёзны план ...аўтварэння нашай краіны.

Як аднесліся да гэтага плана ...граніцай і ў нас, аб гэтым я не ...ду гаварыць. Скажу толькі некалькі слоў аб тым, як у зася... ...дзі нашай партыі былі тады ...ды, якія называлі гэты план ...планам электрыфікацыі, а элек... ...рыфікацыяй. Тым больш цікава ...вінна быць, як аднёсся да гэтага грандыёзнага плана бліжэйшы ...паплечнік Леніна, кіраўнік нашай партыі тав. Сталін. (Апладысменты).

Вось пісьмо тав. Сталіна да Леніна аб плане электрыфікацыі:

«Апошнія тры дні я меў магчымасць прачытаць зборнік «ПЛАН ЭЛЕКТРАФІКАЦЫІ РАСІІ». Хвароба дапамагла (няма худа без дабра!). Выдатная, добра складзеная кніга. Майстэрскі накідак сапраўды АДЗІНАГА і сапраўды ДЗЯРЖАЎНАГА гаспадарчага плана БЕЗ ДВУКОССЯЎ. Адзіная ў наш час марксісцкая спроба падвядзення пад савецкую надбудову гаспадарча-адсталай Расіі сапраўды рэальнай і адзіна магчымай пры цяперашніх умовах тэхнічна-вытворчай базы. Помніце леташні «план» Троцкага (яго тэзісы) «гаспадарчага адраджэння» Расіі на аснове масавага прымянення да абломкаў даваённай прамысловасці працы некваліфікаванай сялянска-рабочай масы (працарміі»). Якое ўбоства, якая адсталасць у параўнанні з планам ГОЭЛРО! Сярэдневяковы саматужнік, узамніўшы сябе ібсенаўскім героем, прызваным «выратаваць» Расію сагай старажытнай... А чаго варты дзесяткі «адзіных планаў», якія паяўляюцца то і справа ў нашым друку на ганьбу нам, — дзіцячы лепет прыгатавушак... або яшчэ: абывацельскі «рэалізм» (на самой справе МАНІЛАЎШЧЫНА) Рыкава, усё яшчэ «крытыкуючага» Гоэлро і па вушы пагрузшага ў руціне...

Мая думка:

1. Не траціць больш ні адной мінуты на балбатню аб плане.

2. ПАЧАЦЬ неадкладна ПРАКТЫЧНЫ ПРЫСТУП да справы.

3. Інтарэсам гэтага ПРЫСТУПУ падпарадкаваць па крайняй меры $^1/_3$ нашай работы ($^2/_3$ пойдзе на «бягучыя» патрэбы) па завозу матэрыялаў і людзей, аднаўленню прадпрыемстваў, размеркаванню рабочай сілы, дастаўцы харчоў, арганізацыі баз снабжэння і самога снабжэння і інш.

4. Дзеля таго, што ў работніках ГОЭЛРО пры ўсіх добрых якасцях усё-ж не хапае здаровага практыцызма (адчуваецца ў артыкулах прафесарская імпатэнтнасць), то абавязкова ўліць у «планавую камісію» да іх людзей жывой практыкі, дзеючых па прынцыпу «выкананне данесці», «выканаць к тэрміну» і інш.

5. Абавязаць «Праўду», «Известия», асабліва «Экономическую жизнь» заняцца папулярызацыяй «плана электрыфікацыі» як у асноўным, так і ў канкрэтных, датычных асобных галін, памятаючы, што існуе ТОЛЬКІ АДЗІН «адзіны гаспадарчы план», гэта—«план электрыфікацыі», што ўсе астатнія «планы» — адна балбатня, пустая і шкодная.

Ваш СТАЛІН.

Сакавік 1921 г.»

Ленін. «Аб электрыфікацыі». выд. Партвыдат, 1934 г., стар. 78.

...мі сіламі, то мы не можам быць гарантаваны ад ператварэння нашай краіны ў прыдатак капіталістычнай сістэмы. Іменна таму мы павінны трымаць курс на развіццё ў нас вытворчасці сродкаў вытворчасці...».

...«Ператварыць нашу краіну з аграрнай у індустрыяльную, здольную выпрацоўваць сваімі ўласнымі сіламі неабходнае абсталяванне, — вось у чым сутнасць, аснова нашай генеральнай лініі...»

...«адмовіцца ад нашай лініі — значыць адыйсці ад задач соцыялістычнага будаўніцтва, значыць стаць на пункт погляду даўэсізацыі нашай краіны...» (пратаколы XIV з'езда, стар. 488—489).

Другая генеральная лінія Зіноўева, Каменева і ўсіх іншых апартуністаў, якая на справе зводзілася да ператварэння нашай краіны ў прыдатак капіталістычных дзяржаў, яна была супроць намечаных таварышам Сталіным тэмпаў развіцця нашай прамысловасці.

З таго часу прайшло дзесяць год. Сёння мы маем велізарнейшыя перамогі. Каб дабіцца іх, патрэбна была самая напружаная барацьба. Трэба было выцягваць краіну з галечы; трэба было пераконваць людзей, што іменна такія тэмпы неабходны, і цярпець шмат лішэнняў; трэба было адшукваць сродкі, каб будаваць гэту прамысловасць, якое ў нас тады не было; трэба было выхоўваць новых людзей, ствараць новых людзей, тыя тэхнічныя сілы, якія маглі-б будаваць гэту індустрыю. Для гэтага трэба было разграміць контррэволюцыйны трацкізм, трэба было разграміць зіноўеўцаў, трэба было разграміць правых.

Сярод усіх гэтых труднасцей партыя была непахісна. Сталін вёў яе цвёрдай ленінскай рукой да намечанай мэты. Партыя перамагла, і яркім выражэннем гэтай перамогі з'яўляюцца наступныя даныя.

У 1925 годзе прамысловасць цяперашняга Наркамцяжпрома дала прадукцыі на 2 млр. 351 млн. руб.

У 1935 г. яна дае прадукцыі на 24 млрд. 288 млн. руб.

Наша прамысловасць за гэтыя 10 год вырасла ў 10,3 раза. (Бурныя апладысменты).

Лік рабочых на прадпрыемствах Наркамцяжпрома ў 1925 г. быў 693 тыс., а колькасць усіх рабочых, ІТР і служачых, занятых у вытворчасці, будаўніцтве і ў іншых арганізацыях цяжкай прамысловасці ў III квартале бягучага года дасягнула 5,8 млн. чалавек. Рост у 8,3 раза.

Месячная выпрацоўка рабочага ў прамысловасці Наркамцяжпрома ў 1925 годзе была 272 руб., у гэтым годзе — 868 руб. Рост у 3,2 раза. Заработная плата рабочага тады была 46 руб. — цяпер 208 руб. Рост у 4,5 раза.

Па раду галоўнейшых відаў прадукцыі сутачная вытворчасць снежня 1925 г. і снежня 1935 г. прадстаўляецца ў наступным выглядзе:

	Адзінка вымярэння	Снежань 1925 г.	[illegible] снежня 1935 г.	раз 1935 г. вышэй 1925 г.
Электраэнергія і алоўэнерга	млн. квт.	3,4	58,0	у 17 раз
Каменны вугаль				
а) па СССР	тыс. тон	67,5	365,9	у 5,4 раза
б) Данбас	тыс. тон	50,5	235,5	у 4,7 раза
Нафта па СССР	тыс. тон	21,0	75,2	у 3,6 раза
у тым ліку Азербайджан	тыс. тон	14,1	56,5	у 4 разы
Кокс	тыс. тон	6,4	49,4	у 7,7 раза
Жалезная руда	тыс. тон	8,5	90,2	у 10,6 раза
Чыгун	тыс. тон	5,5	38,6	у 7 раз
Сталь	тыс. тон	7,0	39,2	у 5,6 раза
Пракат	тыс. тон	5,3	30,3	у 5,7 раза
Серная кіслата	тон	401	3183	у 8 раз
Суперфасфат	тон	274	3771	у 13,7 раза
Гумовы абутак	тыс. пар	74	312	у 4,2 раза
Медзь чарнавая	тон	25	190	у 7,6 раза

Па машынабудаўніцтву выпуск снежня 1925 года цяжка цяпер і раўняць з месячным выпускам тых-жа машын у 1935 годзе.

МАШЫНАБУДАЎНІЦТВА

		Выпуск за снежань 1925 г.	Выпуск за кастрычнік 1935 г.
Паравозы для НКШЗ (фіз. адзін.)	штук	12	134
Вагоны двухвосныя (таварныя)	штук	28	10.553
Трактары (фіз. адзін.)	штук	49	9.495
Аўтамабілі грузавыя	штук	7	7.221
Аўтамабілі легкавыя	штук	не рабіліся	1.746

Аб карэннай змене абліччя нашай прамысловасці гаворыць наступны цікавы дакумент. Ёсць у нас у Маскве завод «Динамо». У 1924 г. на гэтым заводзе быў таварыш Сталін і пакінуў у кнізе завода наступны запіс:

«Жадаю рабочым завода «Динамо», як і рабочым усёй Расіі, каб прамысловасць пайшла ўгару, каб лік пролетарыяў у Расіі падняўся ў бліжэйшы перыяд да 20—30 млн., каб калектыўная гаспадарка ў вёсцы расцвіла і падначаліла свайму ўплыву прыватную гаспадарку; каб высокая індустрыя і калектыўная гаспадарка ў вёсцы згуртавалі канчаткова пролетарыяў фабрык і тружанікаў зямлі ў адну соцыялістычную армію; каб перамога ў Расіі ўвянчалася перамогай ва ўсім свеце».

(Запіс таварыша Сталіна у чырвонай кнізе завода «Динамо», 1924 г., 7-я гадавіна Кастрычніка).

Гэта было напісана ў 7-ю гадавіну пролетарскай рэволюцыі ў 1924 годзе.

Што прадстаўляў з сябе завод «Динамо» 11 год таму назад, калі таварыш Сталін яго наведваў, і што прадстаўляе зараз:

	1924-25 г. На 1/X-25 г.	1935 г. На 1/I 35 г.	1935 год у проц. к 1924-25 г.
1. Асноўныя вытворчыя фонды ў тыс. руб.	6.081	28.254	у 4,6 раза
2. Валавая прадукцыя ў тыс. руб. па цэнах 26—27 г.	3.583	70.600	амаль у 20 раз
3. Лік рабочых	956	4.462	у 4,6 раза
4. Месячная выпрацоўка рабочага ў руб. па цэнах 26—27 г.	312	1.318	у 4,2 раза
5. Месячная зарплата рабочага ў рублях	74,5	243,9	у 3,2 раза

Вось як змяніўся завод «Динамо» за 11 год. Тое-ж самае можна сказаць і аб іншых заводах. Не засталося ні аднаго завода ў сістэме цяжкай прамысловасці, які не быў-бы рэканструяваны і ў якога асноўны капітал не быў-бы павялічан за гэтыя гады ў 2—3 і 4 разы.

У рэзультаце бурнага росту прамысловасці за гэтыя гады мы шагнулі з аднаго з апошніх месц, на якім мы знаходзіліся ў 1925 г., у рады перадавых індустрыяльных краін.

У 1925 г., калі мы былі яшчэ краінай аграрнай, мы займалі 11-е месца па выпрацоўцы электраэнергіі, былі ззаду Швейцарыі, Швецыі, Італіі, Японіі, Канады і інш. краін, а ў 1935 г. мы занялі трэцяе месца, уступаючы толькі Германіі і Злучаным штатам Амерыкі.

Па здабычы вугалю СССР займаў у 1925 г. 10-е месца і быў ззаду Індыі, Кітая, Бельгіі, Польшчы і Японіі, — у 1935 г. мы займаем 4-е месца пасля Германіі, Англіі і Злучаных штатаў.

Па выплаўцы чыгуну мы займалі тады 7-е месца і ўступалі Люксембургу і Бельгіі—у 1935 г. мы аспрэчваем другое месца ў Германіі, уключаючы і Саар.

Па выплаўцы сталі СССР займаў 6-е месца, цяпер займае 3-е месца. Па трактарах у 1925 г. у СССР было выраблена 595 трактараў, а ў Злучаных штатах Амерыкі — 168 тысяч трактараў, у 1935 г. мы вырабляем 110 тыс. трактараў, што азначае, што мы займаем першае месца ў свеце.

Па грузавых аўтамабілях СССР у 1925 г. выпрабляў 116 машын і займаў 11-е месца пасля Бельгіі, Аўстрыі і Італіі, а ў 1935 г. СССР,

Да гэтага часу многія і многія яшчэ не зразумелі ўсяго велізарнага значэння стаханаўскага руху. Многія звязваюць стаханаўскі рух з выкананнем або невыкананнем праграмы свайго завода, сваёй шахты, свайго прадпрыемства. Калі ў яго вытворчая праграма выканана, ён недаўмявае, чаго ад яго хочуць — навошта яму гэты стаханаўскі рух.

У некаторых галінах нашай прамысловасці гэты рух набывае даволі вялікія размеры, але ёсць і такія галіны, дзе амаль нічога не зроблена. Возьмем, напрыклад, нафтавую прамысловасць. Гэты ўчастак нашай прамысловасці з'яўляецца адстаючым ва ўсёй народнай гаспадарцы. Гэта адносіцца да нафтавай прамысловасці не толькі Азербайджана, не толькі Грознага, але і Майкопа, але і Сярэдняй Азіі, Урала і Эмбы. У той-жа час у нетрах нашай краіны нафты многа. У гэтай галіне прамысловасці стаханаўскага руху пакуль не чуваць. Калі мне скажуць, што ёсць Парфенаў, Міхаіл-Ісмаіл, Бухаў у Баку, Дзугаеў, Шышканаў, Пазнякоў у Майнафце, Бацюкоў, Сальнікаў у Грознафце і іншыя, якія добра працуюць і даюць найлепшыя паказальнікі, на жаль, яны пакуль яшчэ адзіночкі; гутарка ідзе не аб іх, а аб масавым стаханаўскім руху. Для таго, каб адчуць, што ў нафце ёсць стаханаўскі рух, яны павінны зрабіць, па крайняй меры, столькі, колькі зрабіў вугольны Данбас.

Дзе лепш за ўсіх ідзе стаханаўскі рух, дзе ён лепш арганізаваны — у Данбасе. Нядрэнна і ў Крывым Розе. Але там было нядрэнна і да стаханаўскага руху. Тав. Трахтэр сёння рапартуе ўраду і партыі, што ён закончыў пяцігодку за тры гады. Вядома, гэта добра, але ўзнікае пытанне, як-жа мы склалі такую пяцігодку, якую можна выканаць за тры гады (смех). Гэтым я ні ў якой меры, тав. Трахтэр, не хачу ўмаліць значэнне работы Крывога Рога. Але ясна, што другі раз трэба пяцігодку скласці як след.

Што адбываецца ў Данбасе? Тое, што там адбываецца ў апошнія дні — гэта новая важная з'ява ў руху стаханаўцаў. Мы часта чуем у апошні час: стаханаўскі ўчастак, стаханаўская змена, стаханаўскія суткі. У чым тут справа? І ці ясна сабе ўсе ўяўляюць, што гэта такое. А між тым, гэта вялікая справа: данбасаўцы пераходзяць на новую ступень арганізаванасці стаханаўскага руху. Як было да гэтага часу? Забойшчык адрубіў такую-то колькасць вугалю, а ўсе астатнія ўчасткі: адкатка, падрыхтоўчыя работы, замацаванне, падняцце гэтага вугалю на-гара не былі ўзгоднены паміж сабою і часта адзін другога зрывалі. Цяпер данбасаўцы арганізавалі так, каб адно к другому было падагнана як след. Установілі графік работы. Гэта дало бліскучыя рэзультаты. Вось прыклады

«Ільіч»	[illegible]	[illegible]	+ [illegible]
12 Дзяржынскага	584	908	+ 55,5
«Цэнтральная—Ірміна»	462	900	+ 90,8
33...	161	236	+ 57,8
3—3 біс	389	850	+118,5

Такія-ж рэзультаты дае работа ў стаханаўскую змену і стаханаўскія суткі і на шахтах трэста «Арцёмвугаль»:

ШАХТА	Выдавалася вугалю ў першай палове снежня ў тонах	Выдала за стаханаўскія суткі ці змену	% павелічэння за
Дзяржынскага	907	1721	97,5
Кандрацьеўка	1102	1510	37,0
Леніна	650	1120	72,3
Арцёма	1604	2143	33,6
Варашылава	2002	2870	45,4
Сталіна	2300	3317	44,2
«Красный Октябрь» № 2	1982	3015	52,1
«Красный Октябрь» № 4	800	1320	65,0
Качагарка	3600	4800	33,3

Такія факты ёсць і ў іншых вугольных трэстах Данбаса. Усе яны гавораць аб тым, што там, дзе стаханаўскі рух арганізавалі на ўсіх участках работы, там прадукцыйнасць павялічылася ад 30 да 100—118 проц. Вось якія велізарнейшыя рэзервы ўскрыты. Калі супроць папярэдняга дня можам павялічыць здабычу на 30—40—50—100 або нават на 148 проц., значыць, што стаханаўскі рух пакуль яшчэ толькі-толькі пачынаецца. Калі-ж арганізаваць усе шахты, — а іх трэба арганізаваць ва што-б там ні стала і арганізаваць не толькі ў Данбасе, але і ва ўсіх басейнах нашага Саюза, — мы атрымаем тады велізарную колькасць вугалю без дадатковых капіталаўкладанняў.

Гэта не толькі ў Данбасе, гэта і ў Падмаскоўным басейне. У Кузбасе гэту справу можна разгарнуць яшчэ з большай сілай, тое-ж —на Урале, Карагандзе.

Падмаскоўны басейн самы адсталы ў нас участак, а глядзіце, сёння ён даў 27 тысяч тон замест 22 тысяч тон па праграме. А там стаханаўскі рух пакуль яшчэ ва ўзросце трохдзеннага дзіцяці, пакуль яшчэ і крычаць не ўмее, настолькі ён малы.

Вазьміце «Шахтантрацыт». Там праграма ўвесь час не выконвалася. Праграма была 27 тысяч тон, арганізавалі стаханаўскую змену, арганізавалі ўсе ўчасткі работ як след і адразу атрымалі 36 тысяч.

Вазьміце Крывы Рог, які замест 48,3 тысяч тон па праграме дае 61 тысячу тон руды. Вось толькі-толькі прыступілі да арганізацыі гэтай справы, а выяўляюцца велізарныя рэзервы. Могуць сказаць —гэта ў вугальшчыкаў, гэта ў руды, а як у другіх, у іх усё абстаіць добра?

Возьмем металургію. Металургі рапартавалі, што яны па пракату і сталі праграму выканалі, па чыгуну ідуць не так ужо добра, але праграму выканаюць, а па сталі і па пракату праграму выканалі і дадуць яшчэ звыш пра-

(ПРАЦЯГ НА 2 СТАР.)

Працяг даклада тав. С. ОРДЖАНІКІДЗЕ

грамы па 700 тысяч тон сталі і пракату. Гэта, як быццам, добра, а што мы маем па сталі на асобных заводах? На асобных заводах, на асобных печах выплаўка дасягае 10—12—13 тон з квадратнага метра пода. А ў кастрычніку з усіх нашых мартэнаўскіх пячэй мы атрымалі ў сярэднім толькі 4 тоны, а за 11 месяцаў — 3 з лішкам тоны. Глядзіце: 3—4 тоны і 12—13 тон — які велізарнейшы разрыў.

Можа быць гэта толькі выпадкова, адзін раз нехта ўхітрыўся, нехта «змашэннічаў»?

Няверна. Ёсць у нас такія печы, якія даюць на працягу некалькіх месяцаў падрад па 8 тон з квадратнага метра пода. Ёсць такія цэхі, якія даюць па 6—7 тон з'ёму сталі з квадратнага метра пода мартэнаўскай печы на працягу многіх месяцаў, як напрыклад Дзержынка, а па 5 тон дае значную колькасць заводаў.

На стаханаўскай нарадзе ў мяне была перапалка з галоўным інжынерам ГУМП'а тав. Тачынскім, які даказваў, што на Урале высокіх паказальнікаў атрымаць нельга, там мартэнаўскія печы старыя. Ледзь мы паспелі закончыць нараду, як толькі дайшла гэта вестка да ўральцаў, — яны сталі даваць і на гэтых старых заводах, якім па 100 і 200 год ад роду, 4,5 тоны з квадратнага метра пода. Значыць, рэзервы мы і тут маем.

Тое-ж самае па пракату. Па пракату ў цэлым радзе выпадкаў даюць у 2—3 разы больш, чым прадугледжана па праекту.

Значыць, уся справа ў тым, каб як след арганізаваць работу. Калі мы добра арганізуем стаханаўскі рух, мы атрымаем велізарнейшы рост прадукцыі.

Няменшыя рэзервы ёсць і ў машынабудаўніцтве. Машынабудаўнікі лічаць сябе імяніннікамі. Раней большасць машын увозілася з-за граніцы, а цяпер амаль нічога не ўвозіцца ці ўвозім вельмі мала, — многія машынабудаўнікі таму лічаць, што яны ўсё асвоілі, што ў іх усё абсталяванне загружана, што ў іх усё добра.

Ці так гэта? Часам думаеш: добра працуюць — праграму выканалі. Харкаўскі і сталінградскі трактарныя заводы, напрыклад, добра выконвалі сваю праграму з года ў год. Выконвалі і перавыконвалі — 144 машыны ў суткі рэгулярна выходзілі з канвеера. Лічылі, што гэта добра. Але вось пасля стаханаўскага руху работнікі трактарных заводаў заняліся вывучэннем сваіх магутнасцей, і аказалася, што канвеер можа даць не 144 машыны ў дзве змены, а 200 машын у адну змену. Вось добрая справа! (Смех).

Верна, не ўсе астатнія цэхі працуюць у адну змену. Тыя, якія працавалі ў тры змены, цяпер працуюць у дзве змены; тыя, якія

станні можа даць у 3—4 разы больш, як аб гэтым гаварыў тав. Сталін на выпуску ваенных акадэмікаў у маі гэтага года.

Таварыш Сталін сказаў тады, што, калі ў нас будуць людзі, якія аўладаюць тэхнікай як след, то мы атрымаем у 3—4 разы больш прадукцыі. Пасля гэтага не патрэбавалася нават аднаго паўгоддзя, каб гэта было пацверджана фактамі з усіх галін нашай народнай гаспадаркі: цяжкай прамысловасці, транспарту, лясной, харчовай, лёгкай прамысловасці —усюды вы бачыце ўзоры велізарнага павелічэння прадукцыйнасці працы.

Я думаю, няма патрэбы прыводзіць рэкорды асобных рабочых, якія ва ўсёй нашай краіне налічваюцца цяпер многімі тысячамі. Імі запоўнены старонкі нашых газет. Ды ўсіх іх і не пералічыш.

У чым сакрэт стаханаўскага поспеху, адкуль такая прадукцыйнасць працы, якім чынам тое, чаго ўчора нельга было зрабіць, паспяхова выконваецца сёння?

Ва ўсім гэтым няма нічога асаблівага, нічога знегсшыбальнага. Вазьміце прыклад Стаханава. Ён аддзяліў мацавальшчыка ад забойшчыка. Забойшчык увесь час рубіць вугаль, а мацавальшчык за ім робіць сваю справу. Ясна, зразумела кожнаму. Правільны падзел працы, правільная арганізацыя рабочага месца, правільная распрацоўка тэхналагічнага працэсу — вось вам сакрэт поспеху стаханаўскага руху. Я распытваў каваля з варашылаўградскага паравозабудаўнічага завода тав. Носікава: якім чынам вам удалося дабіцца перавыканання норм на 200—300 проц. Ён даў мне наступнае тлумачэнне: раней я сам браў загатоўку з награвальнай печы і ставіў пад молат. Цяпер я ўвесь час стаю каля молата, а загатоўку мне падае другі. Паколькі мне прыходзілася пераходзіць з месца на месца, у гэты час молат udараў дарэмна. Цяпер каваль стаіць каля молата, падручны падае яму загатоўку з награвальнай печы, а ён ставіць яе пад молат, молат увесь час працуе прадукцыйна. Атрымліваецца падзел працы, які прыводзіць да вялікага росту прадукцыйнасці.

Вазьму другі прыклад. Каменшчыкі кладуць зараз 5—6—10, часам і 25 тысяч цаглін у змену. Хіба чалавек фізічна перарадзіўся, стаў такім Геркулесам, што раней ён клаў 900—1.600 цаглін, а зараз кладзе 10 тысяч? Што здарылася? А вось што. Раней ён падносіў сабе цэглу, сам рабіў раствор і сам-жа клаў цэглу. Цяпер раствор падмешвае другі, падноску робіць другі, а каменшчык толькі кладзе цэглу. На аснове падзелу працы атрымаўся велізарнейшы вытворчы эфект. І так па іншых работах.

працаваць так, каб не было хiстанняў, нікому непатрэбнай затраты чалавечай энергіі.

Трэба так планаваць работу ў цэху, на заводзе, шахце, у руднiку, на электрастанцыі, каб адзін участак не садзіў, не падводзіў другі ўчастак. Тое, што прабуюць зараз рабіць у Данбасе — стварыць графік работы, — вось гэта якраз і трэба. Пры гэтай умове будзе велізарнае павелічэнне прадукцыйнасці працы.

Нашым гаспадарнікам, нашым інжынерам, тэхнікам для таго, каб узначаліць стаханаўскі рух, трэба самім адмовіцца ад вельмі многіх і многіх так званых ісцін. Трэба-ж прама сказаць, што ў вялікай колькасці гаспадарнікаў і інжынераў ёсць свае завучаныя формулы. Яны лічаць, што гэтыя формулы перакрываюць усё і ўся і ўсякія ўказанні на тое, што формулы гэтыя няправільныя, што можна зрабіць лепш, імі не скора ўспрымаюцца. З боку вельмі многіх і многіх праяўляецца кансерватызм і ўпартасць у гэтых пытаннях.

Таму, таварышы — гаспадарнікі, інжынеры і тэхнікі, калі вы хочаце быць у авангардзе руху, хоць вы і значна адсталі, то вам трэба як можна хутчэй павярнуць і пачаць працаваць па-новаму. Тое, што зараз робіцца ў Данбасе, стаханаўскія суткі, стаханаўскія змены, — гэта гаворыць аб тым, што там камандзіры вытворчасці — інжынеры і тэхнікі — становяцца на свае месцы. І калі адзін Стаханаў ці Дзюканаў, ці Арцюхаў, кожны ў паасобку, маглі даць рэкордную здабычу, то па ўсёй шахце гэтага зрабіць яны не могуць, калі на дапамогу ім не прыдуць арганізатары—інжынеры.

У асобе стаханаўцаў мы маем людзей, аўладаўшых тэхнікай. Лік іх у нас з кожным днём усё больш і больш будзе павялічвацца. Інжынеры і тэхнікі пачынаюць усё больш і больш уцягвацца ў стаханаўскі рух. Бліскучыя перамогі СТЗ, ХТЗ, ЧТЗ — гэта плады дружнай, сумеснай работы камандзіраў і рабочых гэтых заводаў.

Бліскучыя поспехі стаханаўскіх змен, стаханаўскіх дзён на шахтах Данбаса, даўшых павелічэнне здабычы вугалю супроць папярэдніх дзён на 30—40, 60—100 і больш працэнтаў — гэта ўжо гаворыць за тое, што камандзіры на гэтых шахтах і заводах цвёрда занялі свае камандныя пасты.

Задача партыі, нашых партыйных арганізацый на месцах уключыцца ў гэту работу, дапамагчы ўсямерна тым, якія ўжо сталі на чале, весці сваю справу пераможна, дапамагчы тым, якія хочуць стаць на чале, але пакуль яшчэ не змаглі ўзначаліць гэту справу, не падняліся да гэтага; дапамагчы ім падняцца і ўзначаліць стаханаўцаў, а тых кансерватараў, якія не хочуць гэтай справай займацца, такіх трэба гнаць з радоў работнікаў прамысловасці.

Па-сталінску арганізуем стаханаўскі рух і перавыканаем план 1936 года

Як арганізаваць далейшае развіццё стаханаўскага руху, з чаго пачаць? Трэба пачынаць перш за ўсё са здабываючых галін прамысловасці — вугольнай, руднай, якія забяспечваюць энергетычную і сыравінную базу іншых галін.

Не гледзячы на рост прадукцыйнасці працы, рост здабычы вугалю, мы ўсё яшчэ здабываем яго мала, якіх-небудзь 108 млн. тон у год, тады як у Англіі і ЗША здабываецца 200—300 млн. тон і больш, а нам трэба не толькі дагнаць гэтыя перадавыя краіны, але і перагнаць іх.

Трэба ўсямерна развіваць стаханаўскі рух у нафтавай прамысловасці. Нафта нам патрэбна ў вялікай колькасці. Трактары, аўтамабілі, звязныя — усё гэта патрабуе велізарнай колькасці нафты. Нафта ў нетрах краіны ёсць, краіна ў ёй мае патрэбу, трэба ўсямерна развіваць у нафтавай прамысловасці стаханаўскі метад работы, распаўсюдзіць яго на ўсе раёны, і гэта дасць велізарныя рэзультаты. У нафтавай прамысловасці ёсць добрыя ўзоры, добрыя работнікі па свідраванню, эксплаатацыі і перагонцы. Ёсць выдатныя работнікі, якія дасягаюць амерыканскіх норм, але велізарная большасць пакуль кепска ўладае тэхнікай, марудна свідруе і па-варварску эксплаатуе. Гаспадарнікі, інжынеры і тэхнікі праяўляюць у гэтай галіне вялікую стрыманасць, калі не сказаць больш, да стаханаўскага руху.

У чорнай металургіі ў гэтым годзе ў параўнанні з мінулым годам мы маем значныя поспехі — дамо 12,4 млн. тоны сталі. Гэта добра, але калі параўнаць з Амерыкай, дзе за 10 месяцаў 1935 го-

першую пяцігодку, скора скончым другую, а хімічная прамысловасць у нас адстае. А магутнасць якая ў яе? Заводаў мы пабудавалі за гэты час нямала, але праектныя магутнасці іх да агіднасці заніжаны. Напрыклад, мы пабудавалі Неўскі хімічны завод на магутнасць 225 тыс. тон суперфасфату, а гэты завод у 1935 годзе перакрыў у два разы сваю праектную магутнасць. Сталінагорскаму сернакіслотнаму заводу — пры магутнасці ў 40 тыс. тон, на 1936 г. даецца праграма ў 57 тыс. тон. Што гэта? Гэта значыць толькі, што сапраўдная магутнасць куды большая, чым запраектавана. Мы не ўмелі праектаваць, але за наша няўменне нельга караць краіну. Цяпер трэба ва ўсю націснуць на нашу хімічную прамысловасць, і яна, без усякага сумнення, дасць куды больш, чым дае сёння.

У гэтых галінах, а таксама ў будіндустрыі і ў прамысловасці будматэрыялаў трэба разгарнуць ва ўсю стаханаўскі рух і паставіць сабе задачу не толькі выканаць план, які з'яўляецца мінімальным заданнем, але і перавыканаць яго.

Аб машынабудаўніцтве. Машынабудаўнікі могуць сказаць: дайце нам метал. Колькі дасце, столькі і пераапрацуем. Але і гэта не заўсёды так. Калі вам прапануюць той ці іншы заказ, то вы вельмі часта пачынаеце гаварыць аб тым, што ў вас не хапае плошчаў і варштатаў. А вось тав. Паўлюкоў, дырэктар торэцкага завода, узяў ды ў адну змену і зрабіў столькі, колькі рабілі за ўвесь дзень. А да гэтага з гэтымжа тав. Паўлюковым у нас бывалі даволі непрыемныя размовы.

лей, неабходна знішчыць аварыі на электрастанцыях і ў электрасетках. Працаваць без аварый, скараціць час рамонту турбін і катлоў — вось задачы электрыкаў.

А ў тых галінах, дзе дэфіцыт сыравіны, там як быць? Там эканоміць сыравіну, замяняць гэту сыравіну другой сыравінай і даваць як мага лепшай якасці прадукцыю і патаней. Я гаварыў на нарадзе будаўнікоў, павінен гэта-ж рэзка падкрэсліць і тут, на пленуме Цэнтральнага Камітэта. Машына ў нас дарагая, можна і трэба даваць яе куды таней.

Кагановіч: — Правільна.

Орджанікідзе: — Я прыводзіў прыклад, калі новы Краматорскі завод хацеў атрымаць 90 млн. руб. за адзін стан. Гэта зусім недапушчальна, гэта агіднасць. Мне прыйшлося сутыкнуцца з варштатабудаўнічым заводам імя Свярдлова ў Ленінградзе, які хацеў узяць поўмільёна рублёў за адзін варштат, у той час як больш 100 тыс. рублёў за яго заплаціць нельга. Навошта гэта рабіць, каму ад гэтага карысць? Нікому рашуча.

Старыя тэхнічныя нормы, таварышы, апракінуты. Аб гэтым не прыходзіцца ўжо гаварыць. Старыя праектныя магутнасці апракінуты. Гэта без усякага сумнення. Усе тыя лічбы і прыклады, якія я тут прыводзіў, яны гавораць аб гэтым. Прывяду яшчэ 1—2 прыклады, калі хочаце. Блюмінг Магнітагорска, паводле разлікаў 1932 года, павінен быў даваць 1 млн. тон блюмсаў у год. Цяпер лічаць, што ён можа даць 1 млн. 400 тыс. тон, а таварыш Гвахарыя на блюмінгу такой-жа магутнасці вытворчасці Іжорскага завода абяцае даць у 1936 г. 1 млн 600 тыс.

на 50 працэнтаў ад нормы і вышэй — 5.500 чал.

На трох заводах Галоўтормаша («Красный факел», Падольскі крэкінга-электравозны і «Борец») недавыконваюць норму 8,6 працэнта здзельшчыкаў, перавыконваюць норму ад 1 да 50 працэнтаў — 31,7 працэнтаў; ад 51 да 200 працэнтаў — 25,2 працэнта і звыш 200 працэнтаў — 8,5 працэнта рабочых-здзельшчыкаў.

Я мог-бы прывесці яшчэ многа прыкладаў, але ўсе яны будуць гаварыць тое-ж самае: недзе каля 6—10 проц. недавыконваюць норму; перавыконваюць ад 20 да 40 проц. — каля 40 проц. і ад 50 да 100 проц. і вышэй — усе астатнія 50 проц. Усё гэта гаворыць, што нормы ўстарэлі і яны не стымулююць узняцця прадукцыйнасці працы.

Згадзіцеся самі, таварышы, што калі нормы перавыпрацоўваюцца ў 1000 працэнтаў, — а такія прыклады ёсць у нас, — значыць, ніякай нормы няма, гэта непаразуменне, а не норма. Я гутарыў з адным работнікам, з тав. Насковым, яму 17 год. Ён комсамолец. Працуе на маторным заводзе ў Пермі. Ён сказаў, што перавыпрацоўвае нормы ва многа раз і зарабіў за змену 900 рублёў (смех, ажыўленне ў зале). Як там хочаце, таварышы, гэта і норма нікудышная і заработак звыш усякай меры (смех і ажыўленне ў зале).

Што трэба рабіць з нормамі выпрацоўкі? Нормы выпрацоўкі павінны быць перагледжаны ў бок некаторага іх павышэння, інакш тыя нормы, якія зараз ёсць, не будуць падцягваць адстаючых, будуць затрымліваць рост прадукцыйнасці працы і тым самым будуць затрымліваць і павелічэнне заработнай платы рабочых.

Як пераглядаць нормы?

За апошні час на прадпрыемствах уведзена шмат усякіх тэхнічных ноўшаств, якія значна павышаюць прадукцыйнасць машыны. Хіба хто-небудзь можа патрабаваць ад нас, каб засталася тая-ж норма выпрацоўкі? Напрыклад, раней майстар адбойнага малатка сам-жа рубіў, сам-жа мацаваў. Цяпер замест аднаго працуюць 3—4—5—6.

Ясная справа, тут нормы павінны быць перагледжаны. Павялічце хуткасць рэзання варштата, і вы маеце зусім новы фактар, які павялічвае прадукцыйнасць працы. Адна справа, калі каменшчык сам падрыхтоўвае раствор, сам падрыхтоўвае падноску цэглы; іншая справа, калі ўсю гэту работу выконваюць другія, а каменшчык толькі кладзе цэглу. Тут прадукцыйнасць працы вырастае значна, але няправільна будзе, калі мы не ўлічым работу падсобных рабочых, якія прымаюць удзел у гэтай кладцы. Раней каваль сам з награвальнай печы цягнуў загатоўку і каваў яе, цяпер ва многіх месцах каваль стаіць каля молата, а загатоўкі па-

Калі гэтага рэзультату няма, значыць штосьці няправільнае ёсць у арганізацыі аплаты. (Галасы: правільна).

Па ўсёй прамысловасці Наркамцяжпрома, калі параўнаць кастрычнік 1935 года з першым паўгоддзем, то мы ўбачым, што прадукцыйнасць працы вырасла, заработная плата рабочага вырасла, кошт прадукцыі знізіўся. Ды інакш і не павінна быць. Калі-б гэта было не так, гэта азначала-б, што не атрымліваецца соцыялістычнага накаплення, а без гэтага краіна не багацее, — а ў беднай краіне соцыялізма не пабудуеш — будзе галеча, будзе голад, холад.

І гэта патрэбна прама сказаць рабочаму.

Ва многіх нашых падручніках ёсць многа ўстарэлых палажэнняў, якія не падыходзяць да цяперашняга моманту. Гэтыя падручнікі трэба перагледзець, іх трэба выправіць. Многія аўтары гэтых падручнікаў самі не прымушаюць сябе многа прасіць і бяруцца за выпраўленні. Але пераглядаць трэба з розумам.

Велізарную ролю ў стаханаўскім руху адыграў тэхнічны мінімум. У выкананне рашэння ЦК нашай партыі мы абучалі ў гэтым годзе без адрыву ад работы каля 797 тыс. рабочых, служачых, гаспадарнікаў — гэта, безумоўна, адыграла вялікую ролю. Даволі сказаць, што і Стаханаў, і Бусыгін, і Арцюхаў — усе яны здалі тэхнічны экзамен на «выдатна». Людзі прыйшлі з вёскі, ніякага прадстаўлення аб тэхніцы не мелі. Пашлі ў шахту, да варштата, працавалі, як умелі; потым сталі абучацца, атрымалі элементарныя ўяўленні аб тэхніцы і людзі сталі лепш працаваць. Няма чаго даказваць, што «ученье свет, а неученье тьма». Трэба гэту справу прадаўжаць у значна большых размерах.

Таварыш Сталін лічыць, што нам трэба на працягу трох-чатырох гадоў пагалоўна ўсіх рабочых правесці праз тэхнічны мінімум. Ён лічыць неабходным, каб мы стварылі павышаныя курсы для стаханаўцаў, якія-б навучаліся ў гэтых школах, каб дайсці да ўзроўню тэхніка-інжынера. (Апладысменты). Лепшых з іх і цяпер трэба ўзяць на вучобу ў вышэйшыя навучальныя ўстановы. Лепшых з іх цяпер-жа трэба высунуць на перадавыя пасты гаспадарчай і тэхнічнай работы.

Няхай ведаюць таварышы гаспадарнікі, якія кісла глядзяць на стаханаўцаў, што калі яны не павернуцца як след да стаханаўцаў, будзем іх замяняць стаханаўцамі, нікольні не хістаючыся. (Апладысменты).

Таварышы, 1935 год мы закончым па ўсёй народнай гаспадарцы, у тым ліку і па Наркамцяжпрому, з вялікімі поспехамі. Зараз ЦК ставіць перад намі яшчэ большыя

конвеер — 144 машыны ў суткі рэгулярна выходзілі з канвеера. Лічылі, што гэта добра. Але вось пасля стаханаўскага руху работнікі трактарных заводаў заняліся вывучэннем сваіх магутнасцей, і аказалася, што канвеер можа даць не 144 машыны ў дзве змены, а 200 машын у адну змену. Вось добрая справа! **(Смех).**

Верна, не ўсе астатнія цэхі працуюць у адну змену. Тыя, якія працавалі ў тры змены, цяпер працуюць у дзве змены; тыя, якія працавалі ў дзве змены, цяпер працуюць у адну змену. Ясная справа, мы маем тут велізарнейшыя нескарыстаныя рэзервы.

Старыя тэхнічныя нормы і старыя праектныя магутнасці апракінуты. Без усякага сумнення, што мы можам атрымаць на нашых прадпрыемствах значна больш, чым было запраектавана. Мы гэта ўжо атрымліваем. Прывяду такі прыклад. Торэцкі машынабудаўнічы завод наладзіў у сябе стаханаўскую змену, г. зн. арганізаваў работу так, як гэта наогул належыць — падрыхтавалі ўсё для бесперабойнай работы. Рэзультат: адна змена перавыканала дзеннае заданне, замяніўшы 2,5 змены.

Што, гэта з'ява толькі данбасаўская? Адзін таварыш Паўлюкоў, дырэктар торэцкага завода, толькі можа гэта зрабіць? І ці толькі на яго заводзе можна гэта зрабіць, ці можна гэта рабіць на ўсіх астатніх заводах? Я лічу, што тое, што зроблена на торэцкім заводзе, тое, што зроблена на сталінградскім і харкаўскім трактарных заводах, гэта можна з вялікім поспехам нрарабіць на ўсіх машынабудаўнічых заводах.

Даруйце вы мне, таварышы машынабудаўнікі, але сталінградскі і харкаўскі трактарныя заводы — гэта перадавыя заводы, арганізаваныя лепш за ўсе заводы, і калі там знайшліся такія рэзервы, то што-ж будзе на другіх заводах? Там будзе значна больш. **(Голас: правільна).**

Я меў гутарку з дырэктарам т. Шэйнманам, з рабочымі і інжынерамі варашылаўградскага паравозабудаўнічага завода. Рабочыя расказвалі аб тым, як яны перавыконваюць нормы на 150, 250, 300 проц. Гэта ўсё добра, сказаў я ім, вы перавыконваеце норму, гэта вельмі добра, але вывад адсюль які напрошваецца?

Луганскі завод быў запраектаваны на 1.080 паравозаў тыпу «ФД». Перад гэтымі таварышамі я паставіў пытанне так: калі вы перавыконваеце норму ў 2—3 разы, то ці нельга зрабіць вывад, што вы зможаце даць на гэтым заводзе не адну, а 2 тыс. паравозаў.

Без усякага сумнення, пры расшырэнні якіх-небудзь вузкіх месц, прыбаўцы некаторай колькасці варштатаў і пры добрай стаханаўскай арганізацыі працы ва ўсіх цэхах і пралётах мы сапраўды здолеем атрымаць з гэтага завода ў паўтара-два разы больш паравозаў, чым гэта было запраектавана.

Усё гэта гаворыць за тое, што машына пры ўмелым яе скары...

сам і 25 тысяч цаглін у змену. Хіба чалавек фізічна перарадзіўся, стаў такім Геркулесам, што раней ён клаў 900—1.600 цаглін, а зараз кладзе 10 тысяч? Што здарылася? А вось што. Раней ён падносіў сабе цэглу, сам рабіў раствор і сам-жа клаў цэглу. Цяпер раствор падмешвае другі, падноску робіць другі, а каменшчык толькі кладзе цэглу. На аснове падзелу працы атрымаўся велізарнейшы вытворчы эфект. І так па іншых работах.

Я распытваў работніка Ростсельмаша. У цэху ўборачных машын гэтага завода токар тав. Прусачэнка, прымяніўшы фасонны разец замест простага разца, апрацаваў 900 дэталей на працягу чатырох гадзін замест 26 гадзін, якія траціліся раней на гэту-ж колькасць дэталей.

Ёсць такі тав. Ліхарадаў, токар на заводзе імя Урыцкага, які перавыконвае нормы ў 3, 4 і больш раз. Замест 2,5 бандажоў, ён расточвае 11. Якім чынам ён гэтага дасягнуў? Ён устанаўляе разцы такім чынам, што не прыходзіцца іх часта мяняць, і адначасова вядзе работу двума супортамі.

Стаханаўскі рух з'яўляецца спецыфічнай з'явай нашага Савецкага Саюза, нашай соцыялістычнай гаспадаркі. Заграніцай, у капіталістычных дзяржавах, вы стаханаўскага руху не ўбачыце. Там ён азначаў-бы для рабочых павелічэнне беспрацоўя, павелічэнне галечы. Тут, у нас, стаханаўскі рух павялічвае прадукцыйнасць працы, павялічвае заработную плату рабочых. Тут, у нас, стаханаўскі рух расшырае фронт вытворчасці і тым самым павялічвае патрэбнасць у рабочых для ўсёй народнай гаспадаркі, а там, у капіталістаў, ён сціснуў-бы гэты фронт і велізарная колькасць рабочых вылецела-б на вуліцу.

Гэта-б даставіла капіталістам многа непрыемнасцей, бо колькі-небудзь сур'ёзнае павелічэнне колькасці прадукцыі выклікала-б крызіс збыту. А ў нас — давай як можна больш прадукцыі, ад гэтага мы не прападзем.

Калі проста, у некалькіх словах, сказаць, што трэба нам для таго, каб мы змаглі арганізаваць стаханаўскі рух на ўсіх нашых прадпрыемствах, то прыдзецца гаварыць аб элементарных рэчах.

Перш за ўсё, трэба навесці парадак на прадпрыемствах. Здавалася-б, нічога стаханаўскага, новага ў гэтым няма. Але калі на прадпрыемстве няма парадку, то ніякага стаханаўскага руху не будзе.

Далей. Падзел працы правесці так, каб кваліфікаванаму рабочаму не прыходзілася бегаць па інструмент, па матэрыялы, па змазку. А зараз скрозь і радам гэта бывае, так што палову свайго рабочага часу рабочы траціць іменна на гэту беганіну, што яго больш стамляе, чым каб ён, маючы ўсё напагатове, працаваў-бы ля свайго месца. Гэта трэба зрабіць, гэта не трудна.

Тэхналагічны працэс апрацоўкі кожнай дэталі, неабходныя для гэтага прыстасаванні трэба рас...

...ная большасць пакуль кепска ўладае тэхнікай, марудна свідруе і па-варварску эксплаатуе. Гаспадарнікі, інжынеры і тэхнікі праяўляюць у гэтай галіне вялікую стрыманасць, калі не сказаць больш, да стаханаўскага руху.

У чорнай металургіі ў гэтым годзе ў параўнанні з мінулым годам мы маем значныя поспехі — дамо 12,4 млн. тоны сталі. Гэта добра, але калі параўнаць з Амерыкай, дзе за 10 месяцаў 1935 года выплаўлена 27 млн. тон сталі, то на дасягнутым намі ўзроўні, ясная справа, нельга супакойвацца. Трэба даць больш сталі. Можна гэта зрабіць? Можна і патрэбна ва што-б там ні стала. Трэба толькі гэту справу арганізаваць. Нікуды не варта, калі мы знімаем з квадратнага метра пода 3—4 тоны сталі, а можна зняць 7 і 8 і больш тон. Даюць-жа 10—12—13 тон. Трэба гэтага дабіцца, і калі гэтага даб'емся, то тады замест цяперашніх 40 тыс. тон сталі за суткі мы можам мець 80 тыс. тон і больш.

Таварышы металургі, вы будзеце са мной грызціся, калі будзе ісці гутарка аб капітальным будаўніцтве, але Цэнтральны Камітэт партыі мае ўсе падставы нам сказаць: вы маеце магчымасць даць значна больш з наяўных магутнасцей, чым даеце. Арганізуйце гэту справу. Металургі паказалі добрую работу, але калі параўноўваеш гэтыя дасягненні з тым, што можна атрымаць, — выходзіць мала. Стаханаўскі рух на металургічных заводах па сталі і па пракату паказаў узоры работы, якія пераконваюць усякага і прымушаюць бачыць і сляпога, якія велізарныя магчымасці ў нас ёсць. Трэба разгарнуць ва ўсю стаханаўскі рух, таварышы металургі, інакш з той перадавой пазіцыі, якую вы займаеце сёння ў цяжкай прамысловасці, вас напэўна адціснуць вугальшчыкі. Калі вы не зоймецеся як след, у вас адбяруць пяршынства. Вы паглядзіце, што зараз атрымліваецца ў вугольнай прамысловасці пры стаханаўскіх сутках. Прадукцыйнасць працы павялічваецца супроць папярэдняга дня на 40—50—80—100 проц. Я ваш вялікі прыяцель, і павінен па-прыяцельску папярэдзіць вас, што, калі вы не возьмецеся за работу як след, па-новаму, па-стаханаўску, у асаблівасці ў сталеліцейных і пракатных цэхах, вы страціце пяршынства.

Каляровая металургія. Тут стаханаўскі рух павінен быць разгорнуты ва ўсю. Каляровых металаў у нас страшна мала, не хапае іх. Магчымасці тут не менш, чым у іншых галінах. Не гледзячы на поспехі гэтага года, гэта галіна значна горш арганізавана. Стаханаўскага руху тут, за выключэннем адзіночак, не відаць.

Хімія. Хіміяй мы бедны. Хімічная прамысловасць у нас слаба. Тады, калі таварыш Сталін гаварыў сваю прамову на XIV з'ездзе партыі, тады хіміі амаль зусім не было, але гэта было 10 год таму назад. Пасля гэтага мы скончылі...

...набудаўнікі могуць сказаць: дайце нам метал. Колькі дасце, столькі і пераапрацуем. Але і гэта не заўсёды так. Калі вам прапануюць той ці іншы заказ, то вы вельмі часта пачынаеце гаварыць аб тым, што ў вас не хапае плошчаў і варштатаў. А вось тав. Паўлюкоў, дырэктар торэцкага завода, узяў ды ў адну змену і зрабіў столькі, колькі рабілі за ўвесь дзень. А да гэтага з гэтым-жа тав. Паўлюковым у нас бывалі даволі непрыемныя размовы. Калі мы яго прасілі даць такую-то колькасць ліцця, столькі-то стрэлак для НКШЗ, мы часта чулі, што мы гэтага даць не можам, бо плошчаў не хапае. Ён сёння арганізаваў работу як след і ў адну змену зрабіў тое, што раней рабілі за цэлы дзень.

Так, тав. Паўлюкоў, ці гэта не верна?

Паўлюкоў: — Верна.

Орджанікідзе: — Значыць, можна даць падвойную праграму?

Паўлюкоў: — Можна.

Орджанікідзе: — Вельмі добра.

Як у вас скарыстоўваецца машынны час, таварышы машынабудаўнікі, колькі часу і як у вас скарыстоўваецца разец? Справа ідзе, значыць, не аб тым, колькі часу круціцца шпіндэль, а аб тым, колькі мінут у гадзіну ідзе на рэзанне металу. Няхай хто-небудзь з вас выйдзе і скажа: вось у мяне 40—45 мінут. Няхай падыме руку той, хто дасягнуў такога ўзроўню. Я бачу — паднялі толькі двое. Значыць 45—40 мінут у гадзіну толькі ўдваіх, а ў астатніх 18—20—22 мінуты. Калі-ж як след арганізаваць справу, мы будзем мець велізарную эканомію варштатаў, будзем мець велізарны рэзерв абсталявання і атрымліваць на ім дадатковую прадукцыю. Вось, таварышы, як стаіць пытанне.

А як па-варварску мы знішчаем метал! Мы многа больш пускаем на стружку, чым гэта патрэбна.

А якасць прадукцыі машынабудаўніцтва? Ну, няхай не заўсёды хапае металу, але прадукцыя, якую выпускае машынабудаўніцтва, яна павінна быць добраякаснай. На жаль, гэтага няма, і вельмі часта яна пакідае жадаць куды лепшага. Вось накіруйце на гэту справу вашу ўвагу. Дайце добрую машыну і машыну сучасную, а не дапатопную, г. зн. дайце такую, якая адпавядала-б тэхнічным патрабаванням сённяшняга дня.

Узняць машынны час, павялічыць прадукцыю без устаноўкі дадатковага абсталявання, эканоміць метал, даць машыну вышэйшай якасці і навейшай канструкцыі — вось, таварышы, задача, якая стаіць перад машынабудаўніцтвам.

Па электрастанцыях. Здавалася-б, што там можна зрабіць, а аказваецца, калі рашуча скараціць час рамонту турбін і катлоў, можна павялічыць працуючую магутнасць электрастанцыі, прыкладна, на 500 тыс. квт. А гэта значыць, таварышы, эканомія, па крайняй меры на капіталаўкладаннях паўмільярда рублёў. Да...

...рыя праектныя магутнасці апракінуты. Гэта без усякага сумнення. Усе тыя лічбы і прыклады, якія я тут прыводзіў, яны гавораць аб гэтым. Прывяду яшчэ 1—2 прыклады, калі хочаце. Блюмінг Магнітагорска, паводле разлікаў 1932 года, павінен быў даваць 1 млн. тон блюмсаў у год. Цяпер лічаць, што ён можа даць 1 млн. 400 тыс. тон, а таварыш Гвахарыя на блюмінгу такой-жа магутнасці вытворчасці Іжорскага завода абяцае даць у 1936 г. 1 млн. 600 тыс. тон. Стан «500» праектаваны быў на 320 тыс. пракату, цяпер лічаць магчымым атрымаць з яго 600 тыс. Лічылі, што стан «350» можа даць 220 тыс., цяпер лічаць магчымым з яго ўзяць 400. Я лічу, што і гэта не прадзел, што нашы стаханаўцы пакажуць на гэтых станах бліскучую прадукцыйнасць працы, куды большую, чым гэта нам зараз здаецца.

Што-ж тут трэба рабіць? Усе гэтыя тэхнічныя нормы і старыя праектныя магутнасці трэба пераглядзець і прывесці ў адпаведнасць з сапраўднай магутнасцю, а гэта сапраўдная магутнасць куды большая, чым мы лічылі да гэтага часу.

А як быць, таварышы, з нормамі выпрацоўкі? Перагляд тэхнічных норм абсталявання і вытворчых магутнасцей ні ў каго не выклікае сумненняў: раз яны заніжаны, раз яны не адпавядаюць сапраўднасці, яны павінны быць перагледжаны і павышаны; а якжа быць з нормамі выпрацоўкі?

Нормы выпрацоўкі ў нас, таварышы, страшна ўстарэлі, адсталі ад таго, што сёння маем на практыцы. Так, напрыклад, па Крывому Рогу недавыпрацоўваюць нормы 10 проц., выпрацоўваюць ад 100 да 120 проц. — 29,8 проц. рабочых, перапрацоўваюць ад 20 да 70 проц. — 51,3 проц., звыш 70 проц. — 8,9 проц.

На шахтах трэста «Данбасантрацыт» не выпрацоўваюць норму 6,8 проц. рабочых-здзельшчыкаў; 10,4 проц. рабочых даюць ад 100 да 120 проц.

Сталін: — Ад нормы?

Орджанікідзе: — Ад нормы. Перапрацоўваюць нормы ад 20 да 40 процантаў — 27,7 процанта; ад 40 да 70 процантаў — 29,2 і звыш 71 процанта — 16,9 процанта рабочых-здзельшчыкаў.

Іжорскі завод: недавыпрацоўка норм 4 процанты рабочых, перавыпрацоўваюць норму ад 20 да 25 процантаў — 51,2 процанта; ад 26 да 50 проц. — 29,3 процанта; ад 51 да 200 проц. — 11,4 процанта і звыш 200 і 300 процантаў — 3,9 процанта.

На заводу «Электросіла» імя Кірава ў першай палове лістапада з 3.750 рабочых-здзельшчыкаў не выканала норм 10,4 проц. Перавыпрацоўваюць норму ад 1 да 30 процантаў — 26,9 процанта; ад 31 да 50 процантаў — 24,8 процанта; ад 51 да 200 процантаў — 30,8 процанта і звыш 200 процантаў — 7,1 процанта рабочых.

На заводзе «Красный Профинтерн» з 11.300 вытворчых рабочых выпрацавала ў кастрычніку...

...сам падрыхтоўвае раствор, сам падрыхтоўвае падноску цэглы; іншая справа, калі ўсю гэту работу выконваюць другія, а каменшчык толькі кладзе цэглу. Тут прадукцыйнасць працы вырастае значна, але няправільна будзе, калі мы не ўлічым работу падсобных рабочых, якія прымаюць удзел у гэтай кладцы. Раней каваль сам з награвальнай печы цягнуў загатоўку і каваў яе, цяпер ва многіх мясцах каваль стаіць каля молата, а загатоўкі падае яму дадаткова пастаўлены для гэтай мэты рабочы. Ясная справа, што тут па-старому пакінуць нормы для каваля было-б няправільна.

Пры пераглядзе норм трэба ўлічыць усе тыя тэхнічныя паляпшэнні, якія ўведзены ў вытворчы працэс, і ўстанавіць такія суадносіны, якія далі-б магчымасць атрымаць **зніжэнне сабекошту прадукцыі, узняць прадукцыйнасць працы, узняць заработную плату рабочага. (Апладысменты).**

Мы лічым неабходным для перагляду тэхнічных норм абсталявання і вытворчых магутнасцей прадпрыемстваў, а таксама нормы выпрацоўкі, склікаць па строга ўстаноўленаму каляндарнаму плану галінныя канферэнцыі з дырэктароў, інжынераў і стаханаўцаў для дэтальнага абмеркавання гэтых пытанняў.

Безумоўна, велізарнае значэнне мае ў павелічэнні прадукцыйнасці працы правільная арганізацыя заработнай платы. Па-старому вырашаць пытанні зарплаты нельга. Гаспадарнікі, дырэктары, начальнікі цэхаў, майстры павінны вывучаць кожнага рабочага і вызначаць яму зарплату ў залежнасці ад яго здольнасцей: рашуча павінна быць пакончана з ураўнілаўкай накшталт брыгаднай сістэмы аплаты працы; зарплата павінна быць строга індывідуальна. Прагрэсіўна-здзельная аплата адыграла, безумоўна, велізарную ролю ва ўзняцці прадукцыйнасці працы, але яна павінна праводзіцца з розумам і абавязковай умовай правільнага прымянення прагрэсіўна-здзельнай аплаты працы павінна быць патаненне прадукцыі, зніжэнне сабекошту. Там, дзе мы маем правільна пастаўленую аплату працы, там мы маем адначасова **зніжэнне сабекошту прадукцыі, павелічэнне зарплаты рабочага і адначасова павелічэнне прадукцыйнасці працы.**

Раней, некалькі год таму назад, у нашай заработнай плаце быў той дэфект, што звыш пэўнай нормы зарабляць не маглі. Звыш 30—40 проц. звыш нормы зарабляць лічылася чамусьці няправільным. Цяпер гэтага няма. Зарабляць пры прагрэсіўнай здзельшчыне кожны можа столькі, колькі ён выпрацуе. Ніхто з вас не будзе аспрэчваць, што ў рэзультаце стаханаўскага руху, у рэзультаце прагрэсіўна-здзельнай аплаты працы мы павінны, безумоўна, атрымаць **зніжэнне кошту прадукцыі, патаненне прадукцыі.**

...чыць на перадавыя ўчасткі гаспадарчай і тэхнічнай работы.

Няхай ведаюць таварышы гаспадарнікі, якія кісла глядзяць на стаханаўцаў, што калі яны не павернуцца як след да стаханаўцаў, будзем іх замяняць стаханаўцамі, ніколькі не хістаючыся. **(Апладысменты).**

Таварышы, 1935 год мы закончылі па ўсёй народнай гаспадарцы, у тым ліку і па Наркамцяжпрому, з вялікімі поспехамі. Зараз ЦК ставіць перад намі яшчэ больш задачы на 1936 год. Разгарнуць з 1 студзеня барацьбу за выкананне і перавыкананне народнагаспадарчага плана 1936 г. — задача ўсіх кіраўнікоў прамысловасці, усіх рабочых, усіх інжынераў, усіх тэхнікаў. Звычайна бывае ў нас так: IV квартал, у асаблівасці снежань, калі паглядзець на крывую, то ў дыяграме не хапае месца, а студзень рэзка падае ўніз, і толькі потым, дзесьці ў красавіку-маі зноў падымаецца да ўзроўню снежня. Вось гэта нікуды не варта. Я думаю, што з гэтага пленума ЦК ВКП(б) таварышы гаспадарнікі, інжынеры і тэхнікі павінны выйсці з тым, каб даць нам бальшавіцкае абяцанне, што ў студзені яны не спусцяцца ніжэй снежня. **(Апладысменты).** Калі мы гэта вытрымаем, тады выкананне плана 1936 г. знаходзіцца ў нас у цвёрдых руках.

Нікуды не варта такая справа: калі трэба напісаць рапарт ураду і партыі, што план выканан, тады гані ўсё ўверх, а ў студзені на печку. Гэта, таварышы, было ў нас раней у вугольнай прамысловасці, калі ўлетку заўсёды падала здабыча. Чаму? Таму, што рабочыя, якія ўчора прыходзілі з вёскі, ішлі назад у вёску на палявыя работы. Але, таварышы, ад вас ніхто не ідзе ў вёску, у студзені нават і ў вугольнай прамысловасці ніхто не адыходзіць у вёску. Значыць, з якой рацыі нам вяскоўшчыну пераносіць у нашу прамысловасць, навошта хапацца за вяскоўшчыну ў той час, калі ў нашай калгаснай вёсцы калгаснікі вядуць барацьбу супроць адсталасці, супроць старой вяскоўшчыны. А раз так, то патурбуйцеся даказаць, што першы квартал будзе не ніжэй IV, а вышэй, а студзень не пойдзе ніжэй снежня. **(Апладысменты).**

Таварышы, няма ніякага сумнення, што пад кіраўніцтвам Цэнтральнага Камітэта нашай партыі, пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна мы, не гледзячы на ўсе нашы недахопы, здолеем арганізаваць стаханаўскі рух так, як гэта патрабуе наш ЦК, і не толькі выканаем, але і перавыканаем план 1936 года і далей пойдзем разгорнутым фронтам да новых перамог. **(Апладысменты).**

Заручкай гэтаму з'яўляецца наш Цэнтральны Камітэт і наш вялікі Сталін. **(Доўганезмаўкальныя апладысменты, якія пераходзяць у авацыю. Уся зала ўстае і стоячы апладзіруе).**

30-годдзе рэвалюцыі 1905 г.

КАЛЯНДАР ПАДЗЕИ

26(13) СНЕЖНЯ 1905 г.

…ЬНЯ. Адбылася грандыёзная дэманстрацыя на …ьнай вуліцы, разагнаная салдатамі і казакамі. …зроблены тры залпы ў паветра.

…ВІНСК. Адбывалася дэманстрацыя 400 рабо… Дэманстранты падышлі да майстэрань пе…ргска-варшаўскай чыгункі. Рабочыя майстэ… …зраз-жа спынілі работу і далучыліся да дэ…трантаў. Услед за тым дэманстрацыя была …лена воінскім атрадам.

…ЕНСК. Ноччу ў цэнтры горада выкрыта нелегаль… друкарня з вялікай колькасцю пракламацый.

…ЕБСКАЯ ГУБЕРНЯ. У Варкоўскай вобласці …лян, узброеных стрэльбамі, рэвальверамі і шаблямі, з'явілася ў маёнтак Знуцін. Адабраўшы ў кіраўнічага маёнтка стрэльбу, сяляне накіраваліся да ўрадніка, але, не знайшоўшы яго дома, загадалі перадаць яму, каб ён у 7-гадзінны тэрмін выехаў з участка. У маёнтку Аўсееўка сяляне канфіскавалі 4 стрэльбы.

27(14) СНЕЖНЯ 1905 г.

Пачатак усеагульнай забастоўкі ў Баку і Брэст-Літоўску. Сутычкі з казакамі ў Растове-на-Доне і Сормаве. Апублікован указ аб увядзенні правіл надзвычайнай аховы чыгунак.

БРЭСТ ЛІТОЎСК. У горадзе агульная палітычная забастоўка. Магазіны, фабрыкі і банкі закрыты. Па вуліцах—казацкія патрулі.

В. І. ЛЕНІН

Урокі маскоўскага паўстання*)

…ну ў аб'ектыўных умовах …ьбы, патрабаваўшую пера… …м стачкі да паўстання, про… …ыт адчуў раней, чым яго …кі. Практыка, як і заўсёды, …заперадзе тэорыі. Мірная …і дэманстрацыі адразу пе… …лі задавальваць рабочых, …шых: што-ж далей?—патра… …шых больш актыўных дзе… Дырэктыва будаваць ба… …ы прышла ў раёны з велі… …м спазненнем, калі ў цэнт… …е будавалі барыкады. Рабо… …асамі ўзяліся за справу, …е задавальваліся і ёю, пытаа… што-ж далей? — патрабава… …ыўных дзеянняў. Мы, кіраў… с.-д. пролетарыята, аказаліся …ні падобнымі на таго пал… …а, які так недарэчна раз… …ў свае палкі, што большая …а яго войска не прымала …нага ўдзелу ў бойцы. Рабо… …асы шукалі і не знаходзілі …тыў адносна актыўных ма… …ых дзеянняў.

…м чынам, няма нічога больш …ўкага, як падхоплены ўсімі …уністамі погляд Плеханава, …нечага было пачынаць ня… …совую стачку, што «не трэ… …ло брацца за зброю». Наад… …трэба было больш рашуча, …чна і наступальна брацца …зброю, трэба было растлумач… …масам немагчымасць аднэй …мірнай стачкі і неабход… …бясстрашнай і бязлітаснай …вай барацьбы. І цяпер мы …ы, нарэшце, адкрыта і ва …голас прызнаць недастат… …ь палітычных забастовак, …ы агітаваць у самых шыро… …асах за ўзброенае паўстан… …е прыкрываючы гэтага ны… …ніякімі «папярэднімі ступе… …не накідваючы ніякага флё… …тойваць ад мас неабходнасць …най, крывавай, знішчальнай …

таўся з імі і пабудзіў паехаць назад. Або 23(10)-га на Прэсні, калі дзве дзяўчынкі-работніцы, нёсшыя чырвоны сцяг у 10.000-ным натоўпу, кінуліся насустрач казакам з крыкамі: «забіце нас! жывымі мы сцяг не аддамо!». І казакі замяшаліся і паскакалі пры крыках натоўпу: «Няхай жывуць казакі!». Гэтыя ўзоры адвагі і гэройства павінны назаўсёды застацца ў свядомасці пролетарыята.

Але вось прыклады нашай адсталасці ад Дубасава. 22(9)-га снежня па Б. Серпухоўскай вуліцы ідуць салдаты з марсельезай далучацца да паўстаўшых. Рабочыя шлюць дэлегатаў да іх. Малахаў назлом галавы скача сам да іх. Рабочыя спазніліся, Малахаў прыехаў своечасова. Ён сказаў гарачую прамову, ён пахіснуў салдат, ён акружыў іх драгунамі, адвёў у казармы і запёр там. Малахаў паспеў прыехаць, а мы не паспелі, хоць за два дні па нашаму закліку ўстала 150.000 чалавек, якія маглі і павінны былі арганізаваць патруляванне вуліц. Малахаў акружыў салдат драгунамі, а мы не акружылі Малахавых бамбістамі. Мы маглі і павінны былі зрабіць гэта, і с.-д. друк даўно ўжо (старая «Искра») указваў на тое, што бязлітаснае знішчэнне грамадзянскіх і ваенных начальнікаў ёсць наш абавязак у часе паўстання. Тое, што адбылося на Б. Серпухоўскай вуліцы, паўтарылася, відаць, у галоўных рысах і перад Несвіжскімі казармамі, і перад Круціцкімі, і пры спробах пролетарыята «зняць» екацерынаслаўцаў, і пры пасылцы дэлегатаў да сапёраў у Александраў, і пры звароце назад адпраўленай было ў Маскву растоўскай артылерыі, і пры абяззброенні сапёраў у Каломне і так далей. У момант паўстання мы …

зразумеепе, якую сувязь маюць «пяткі» з пытаннем аб «новай барыкаднай тактыцы».

Масква высунула яе, але далёка не развіла, далёка не разгарнула ў колькі-небудзь шырокіх, сапраўды масавых размерах. Дружыннікаў было мала, рабочая маса не атрымала лозунга смелых нападаў і не прымяніла яго, характар партызанскіх атрадаў быў занадта разнастайным, іх зброя і іх прыёмы недастатковы. Іх уменне кіраваць натоўпам амаль не развіта. Мы павінны наврастаць усё гэта і мы наврастаем, вучачыся з вопыту Масквы, пашыраючы гэты вопыт у масах, выклікаючы творчасць саміх мас у справе далейшага развіцця гэтага вопыту. І тая партызанская вайна, той масавы тэрор, які ідзе ў Расіі ўсюды амаль бесперапынна пасля снежня, несумненна дапамогуць навучыць масы правільнай тактыцы ў момант паўстання. Соцыял-дэмакратыя павінна прызнаць і прыняць у сваю тактыку гэты масавы тэрор, зразумела, арганізуючы і кантралюючы яго, падпарадкуючы інтарэсам і ўмовам рабочага руху і агульнарэвалюцыйнай барацьбы, устраняючы і адсякаючы бязлітасна тое «басяцкае» скажэнне гэтай партызанскай вайны, з якім так дасканала і так бязлітасна распраўляліся масквічы ў дні паўстання і латышы ў дні праславутых латышскіх рэспублік.

Ваенная тэхніка ў самы апошні час робіць яшчэ новыя крокі наперад. Японская вайна высунула ручную гранату. Аружэйная фабрыка выпусціла на рынак аўтаматычную стрэльбу. І тая і другая пачынаюць ужо з поспехам прымяняцца ў рускай рэволюцыі, але далёка ў недастатковых размерах. Мы можам і павінны скарыстаць удасканаленне тэхнікі, …

МЕТАД РАБОТЫ СТАХАНАЎЦА ДЫДО

ГУТАРКА З ДЗЕСЯТНІКАМ-СТАХАНАЎЦАМ ТАПІНСКАГА ЛЕСАЎЧАСТКА, КЛІЧАЎСКАГА ЛЕСПРАМГАСА КУПРЫЯНАМ ФЕДАРАВІЧАМ ДЫДО.

На лесазагатоўках я працую даўно. Толькі ў адным Клічаўскім леспрамгасе ўжо 8 гадоў. У апошнія гады я працую дзесятнікам Тапінскага лесаўчастка.

Больш 5—6 кубаметраў дзелавой драўніны ў дзень на аднаго чалавека мне раней ніяк не ўдавалася дабіцца. Прачытаўшы ў газетах прамову таварыша **Сталіна** на ўсесаюзнай нарадзе стаханаўцаў, я рашыў, што і на рабоце ў лесе можна і трэба таксама ўзняць прадукцыйнасць працы, прымяніць стаханаўскія метады.

Прадукцыйнасць працы па лесазагатоўках залежыць ад правільнай арганізацыі працы і асабліва ад якасці заточкі і разводкі пілы. І вось з мэтай узняцця прадукцыйнасці працы я стаў прабаваць розныя спосабы заточкі і разводкі пілы. Але нічога не атрымлівалася. Справа ў тым, што апілкі, якія збіраюцца пры піленні дрэва, замаруджваюць ход пілы, пацяжаюць працу. Трэба значыць, так затачыць пілу і зрабіць такую разводку, каб зуб'і добра і дрэва рэзалі і адначасова апілкі выкідвалі, а гэта мне ніяк не ўдавалася зрабіць. Тады я спрабаваў яшчэ адзін новы спосаб: 4 зуб'і разводзіў звычайным спосабам з хуткай заточкай, а пяты пакідаў на месцы і ўкарочваў яго на 3 міліметры, заточваючы з двух бакоў. Такім чынам, 4 зубы служаць для рэзання дрэва, а пяты — выключна для выкідвання апілак. Укарочваць-жа пяты зуб неабходна для таго, каб вышыня яго не была большай за вышыню разведзеных у бакі зуб'яў і каб гэтым ён не тармазіў піленне дрэва.

Закончыўшы точку і разводку пілы па-новаму, 28 лістапада я разам з ляснікам Тапінскай дачы Аркадзем Наумавічам **Касцянам** упершыню спрабаваў яе на рабоце. Вынікі атрымаліся выключна добрыя. За 9 мінут мы распілавалі і раскражавалі 1.74 кубаметра сасны. Потым мы прабавалі пілу на дубе, асіне і іншых пародах дрэва. Вынік адзін і той-жа: дрэва рэжацца значна хутчэй.

Адначасова хачу расказаць і аб тым, як я арганізоўваю сваю работу ў лесе. Некаторыя лесарубы наваляць, наваляць дрэваў у беспарадку, а пасля толькі раскражоўваюць. Я-ж следам за паленай дрэва зараз-жа яго ачышчаю ад галля і раскражоўваю. Так спарней ідзе работа. Інструмент мой—піла, тапор, кліны—заўсёды ў спраўнасці і на месцы. Усё гэта, безумоўна, мае значэнне ў справе павышэння прадукцыйнасці працы.

5 снежня я, працуючы з калгаснікам Васілём **Ільінчыкам** загатовіў за дзень 61,2 кубаметра за палкавай асіны пры норме 5 кубаметраў на чалавека. Гэта быў першы мой рэкорд.

Пасля мяне, працуючы маёй-жа пілой, ляснік **Касцян** разам з калгаснікам калгаса «Вольная праца» **Пірожнікавым** Гаўрылам, загатовіў за 5 гадзін 50,43 кубаметра, а Рыгор **Дзятко** і Пётр **Коласаў** — 65,78 кубаметра.

Праз некаторы час калгаснікі браты Дзяніс і Антон **Пірожнікавы** загатовілі за 8 гадзін работы 74 кубаметры. Апошні рэкорд устанавілі 18 снежня лесарубы Піліп Якаўлевіч **Ільінчык** і Нфім Карнеевіч **Лыза**, якія распілавалі за 8 гадзін 126 кубаметраў запалкавага кража і зарабілі за гэты дзень па 48 руб. на чалавека.

Адзін за другім пачалі прымяняць мой метад работы лесарубы Клічаўскага леспрамгаса. Я асабіста ездзіў, каб перадаць свой вопыт работы, на Убалацкі лесаўчастак, на Бердаўскую дачу. Там я сам затачваў па свайму метаду пілы і паказваў на практыцы, як трэба працаваць. Усюды вынік атрымоўваўся добры. Прадукцыйнасць працы лесарубаў узнімалася ў некалькі разоў.

Зараз на мой метад працы перайшло каля 50 лесарубаў Клічаўскага леспрамгаса. Тапінскі ўчастак, дзе я працую, дзякуючы разгортванню стаханаўскага руху, ужо 21 снежня датэрмінова выканаў свой план па загатоўцы лесу. Ёсць дасягненні і на іншых участках леспрамгаса.

Асноўнае ў маім метадзе — гэта па-новаму затачваць і разводзіць пілу. Добра было-б, калі-б на кожным участку быў спецыяльны пілаточ. Гэта-б значна спрыяла ўзняццю прадукцыйнасці працы па лесазагатоўках, пашырэнню стаханаўскіх метадаў працы.

Усіх гэтых дасягненняў я дабіўся на простай рускай трохфутавай піле, вытворчасці горкаўскага завода імя Кагановіча.

Заработак мой, як дзесятніка, раней складаў 120 руб. у месяц. З 20 снежня мне павысілі пенсію да 150 руб. у месяц. У нас усе дзесятнікі па лесазагатоўках атрымліваюць пенсію незалежна ад вынікаў працы іх участкаў. Такая сістэма зарплаты.

Я зараз працую над яшчэ большым удасканаленнем свайго метаду заточкі і разводкі пілы. Спадзяюся, што даб'юся яшчэ лепшых вынікаў і яшчэ большага ўзняцця прадукцыйнасці працы.

АД РЭДАКЦЫІ: Нас вельмі здзіўляе сістэма аплаты работы дзесятнікаў, існуючая ў Лесбеле. Анекдатычным-жа фактам з'яўляецца тое, што ініцыятар стаханаўскага руху ў лесе т. **Дыдо** зарабляе ў некалькі разоў менш, чым іншы стаханавец-лесаруб, які прымяняе яго метад працы. Працуючы-ж лесарубам, т. Дыдо ў 3—4 дні можа выпрацаваць свой месячны заработак дзесятніка. І справа не толькі ў адным т. Дыдо, а **ва ўсёй сістэме зарплаты нізавога камандзірскага складу работнікаў лесу,** якая зусім не стымулюе іх зацікаўленасць ва ўзняцці прадукцыйнасці працы лесарубаў іх участка, ва ўкараненні стаханаўскіх метадаў працы ў лесе. Задача Лесбела і ЦП саюза работнікаў лесу і сплаву БССР адпаведна перагледзець сістэму зарплаты нізавых кіруючых работнікаў лесу, якія працуюць непасрэдна на вытворчых участках.

Беларускі рэспубліканскі камітэт саюза лесу і сплаву спаборнічае з Маскоўскім абласным камітэтам на лепшую пастаноўку культурна-бытавога абслугоўвання рабочых. Для праверкі выканання соцдагавору 23 снежня ў Маскву выехала спецыяльная дэлегацыя, у склад якой уваходзяць лепшыя стаханаўцы лесу. НА ЗДЫМКУ (злева направа): тт. А. І. КУДЗІН — стаханавец-шофер бабруйскага леспрамгаса, К. Ф. ДЫДО—ініцыятар стаханаўскага руху на лесазагатоўках БССР і А. З. ФРЭНКЕЛЬ — рэдактар шматтыражкі мазырскага леспрамгаса.

Фото САЛАВЕЙЧЫКА.

МАЛЕНЬКІ ФЕЛЬЕТОН

ТАТА-НЯГОДНІК

Гэта справа пачалася тады, калі Іосіф Іосіфавіч Ліпень не быў яшчэ татам, а быў, нібыта, звычайным чэсным саракагадовым маладым чалавекам. Яна таксама не была яшчэ мамай, тым больш, што ёй было ўсяго толькі 18 год. Іосіф Іосіфавіч сваім абыходжаннем зусім апраўдваў сваё прозвішча: ён быў цёплы, мяккі, як ліпеньскі вечар, і на вуснах у яго цвілі ружы.

Шукаючы адзіноты, хадзілі яны ўдваіх па аколіцах Сталінграда, знашоўшы ўтульную і паэтычную мясціну, любаваліся шырокім прасторам Волгі, глядзелі на месяц і ўздыхалі. Але аднаго разу, толькі Іосіф Іосіфавіч нарыхтаваўся на месяц паўздыхаць, як яго сяброўка, усхваляваная і сарамлівая, паведаміла радасную навіну. «Я, кажа, здаецца, мамай буду».

І дзіўная тут у Ліпеню перамена адбылася. Гэта быў ужо не Ліпень, а сапраўдны люты: тэмпература адразу ўпала ніжэй нуля, ружы на вуснах марозам пабіла, і вочы глядзелі на бедную дзяўчыну, як два ледашы.

Не гледзячы на такія дрэнныя кліматычныя ўмовы, новы грамадзянін усё такі на свет з'явіўся, а з'явіўшыся на свет, неўзабаве з'явіўся і перад светлымі ледзянымі вачыма Іосіфа Іосіфавіча: «Ці не жадаеце, як той кажа, любы тата, зайсці з мамаю ў загс на хвілінку».

Любы тата ўвамлеў ад гэтакай прапановы; ён ахвотней-бы агадзіўся зайсці да тыгра ў клетку. Самым няшчасным чалавекам, круглай сіратою адчуў тут сябе Іосіф Іосіфавіч: не было, здавалася, на свеце нікога, хто-б яго, саракагадовага блазнюка, з бяды выратаваў. Раптам успомніў: а мама! яна-ж яшчэ жыва. Не раз ён, можа, ёй смерці жадаў ад пічырага сэрца, а тут вось спатрэбілася. І пусціў Іосіф Іосіфавіч у ход сваю старую маму.

— Я і сам, кажа, усёю душою рвуся ў загс, але-ж мама...

— Дык і я-ж згодна, таго і прышла да цябе,—адказала маладая кабеціна.

— Ды не ты, а мая ўласная мама. Яна мне не дазваляе і блізка да загса падыходзіць.

— Хіба ў цябе ёсць мама? — здзівілася кабеціна.

— Ёсць, захавалася на ўсякі выпадак,—адказаў задаволены Іосіф Іосіфавіч.

— А ты без дазволу,—параіла кабеціна.

— Ого!—жахнуўся Іосіф Іосіфавіч.—Яна ў мяне сярдзітая, яшчэ напружней адхвошча.

Не ўстала маладая кабеціна супроць такога довада: плюнула на шапоўнага Іосіфа Іосіфавіча і як яго маму ды пайшла з малым на сваю дзявочую кватэру.

…

...тічна і наступальна браццa ...рою, трэба было растлумач... масам немагчымасць адной ...і мірнай стачкі і неабход... бясстрашнай і бязлітаснай ...оевай барацьбы. І цяпер мы ...ны, нарэшце, адкрыта і ва ... голас прызнаць недастат... палітычных забастовак, ...ны агітаваць у самых шыро... масах за ўзброенае паўстан... не прыкрываючы гэтага ны... ...я ніякімі «папярэднімі ступе...», не пакідваючы ніякага флё ...утойваць ад мас неабходнасць ...інай, крывавай, знішчальнай ..., як непасрэднай задачы ...одзячага высту...ння, зна... ашукваць і сябе, і народ.

...і першы ўрок снежаньскіх ...ей. Другі ўрок датычыць ха... ...ру паўстання, спосабу вя... ...ня яго, умоў пераходу войск ...к народу. У нас у правым ... партыі моцна пашыран ...ычай аднабокі погляд на гэ... ...раход. Нельга, моў, змагац... супроць сучаснага войска, ... каб войска стала рэвалю... ... Зразумела, калі рэвалю... не стане масавай і не захва... самога войска, тады не мо... ...быць і гутаркі аб сур'ёзнай ...ьбе. Зразумела, работа ў ...у неабходна. Але нельга ...стаўляць сабе гэты пераход ... ў выглядзе нейкага прос... адзіночнага акту, які з'яў... ... рэзультатам пераканання ...аго боку і свядомасці з дру... Маскоўскае паўстанне на... ...а паказвае нам шаблоннасць ...твенасць такога погляду. На ... немінучае, пры ўсякім ...а-народным руху, хістанне ... прыводзіць пры абваст... ... рэвалюцыйнай барацьбы ...праўднай барацьбы за вой... Маскоўскае паўстанне паказ... ...ам іменна самую адчайную, ... шалёную барацьбу раак... ...і рэвалюцыі за войска. Дуба... ...ам заявіў, што толькі 5 ты... маскоўскага войска з 15 на... ...ы. Урад стрымліваў хістаю... ... самымі рознастайнымі, са... ... адчайнымі мерамі: іх пера... ...лі, ім ільсцілі, іх падкупля... ...адаючы гадзіннікі, грошы ..., іх спойвалі гарэлкай, іх ...алі, іх запужвалі, іх запіра... ...зармы, іх абяззбройвалі, ад ...ватвалі здраднінтвам і на... ... салдат, якіх лічылі най... ...ненадзейнымі. І трэба мець ...сць прама і адкрыта пры... ..., што мы аказаліся ў гэтых ...ах ззаду ўрада. Мы не ...лі выкарыстаць сіл, якія мы ... для такой-жа актыўнай, сме... ...радпрыемлівай і наступаль... барацьбы за хісткае войска, ... павёў і правёў урад. Мы ...валі і будзем яшчэ больш ... рыхтаваць ідэйную «апра... ...» войска. Але мы акажамся ... педантамі, калі забудзэм, ... ў момант паўстання патрэб... ...кама і фізічная барацьба ...йска.

...скоўскі пролетарыят даў нам ...снежаньскія дні найлепшыя ... цайнай «апрацоўкі» войска, ... 21(8)-га снежня на Страст... ...ошчы, калі натоўп акру... ...казакаў, змяшаўся з імі, бра...

Працяг. Пачатак гл. у ...» № 292(5368) ад 24 снеж... ...35 г.

павінны былі зрабіць гэта, і с.-д. друк даўно ўжо (старая «Искра») указваў на тое, што бязлітаснае знішчэнне грамадзянскіх і ваенных начальнікаў ёсць наш абавязак у часе паўстання. Тое, што адбылося на Б. Серпухоўскай вуліцы, паўтарылася, відаць, у галоўных рысах і перад Несвіжскімі казармамі, і перад Круцікімі, і пры спробах пролетарыята «зняць» екацерынаслаўцаў, і пры пасылцы дэлегатаў да сапёраў у Александраў, і пры звароце назад адпраўленай было ў Маскву растоўскай артылерыі, і пры абяззброенні сапёраў у Каломне і так далей. У момант паўстання мы былі не на вышыні задачы ў барацьбе за хістаючаеся войска.

Снежань пацвердзіў наглядна яшчэ адно глыбокае і забытае апартуністамі палажэнне Маркса, пісаўшага, што паўстанне ёсць майстэрства і што галоўнае правіла гэтага майстэрства—адчайна-смелае, беспаваротна-рашучае наступленне. Мы недастаткова ўсвоілі сабе гэту ісціну. Мы недастаткова вучыліся самі і вучылі масы гэтаму майстэрству, гэтаму правілу наступлення ва што-б там ні стала. Мы павінны навярстаць цяпер упушчанае намі з усёй энергіяй. Недастаткова груповак у адносінах да палітычных лозунгаў, неабходна яшчэ груйоўка ў адносінах да ўзброенага паўстання. Хто супроць яго, хто не рыхтуецца да яго,—таго трэба бязлітасна выкідваць вон з ліку прыхільнікаў рэвалюцыі, выкідваць да праціўнікаў яе, здраднікаў ці трусоў, бо блізіцца дзень, калі сіла падзей, калі абстаноўка барацьбы прымусіць нас раздзяляць ворагаў і прыяцеляў па гэтаму прызнаку. Не пасіўнасць павінны прапаведваць мы, не простае «чаканне» таго, калі «пяройдзе» войска,—не, мы павінны званіць ва ўсе званы аб неабходнасці смелага наступлення і напалу са зброяй у руках, аб неабходнасці знішчэння пры гэтым начальствуючых асоб і самай энергічнай барацьбы за хістаючаеся войска.

Трэці вялікі ўрок, які дала нам Масква, датычыць тактыкі і арганізацыі сіл для паўстання. Ваенная тактыка залежыць ад узроўню ваеннай тэхнікі,—гэту ісціну разжаваў і ў рот паклаў марксістам Энгельс. Ваенная тэхніка цяпер не тая, што была ў палове XIX в. Супроць артылерыі дзейнічаць натоўпам і абараняць з рэвальверамі барыкады было-б глупствам. І Каўцкі праў быў, калі пісаў, што пара пераглядзець пасля Масквы вывады Энгельса, што Масква высунула «новую барыкадную тактыку». Гэта тактыка была тактыкай партызанскай вайны. Арганізацыяй, якая абумоўлена такой тактыкай, былі рухлівыя і надзвычай дробныя атрады: дзесяткі, тройкі, нават двойкі. У нас часта можна сустрэць цяпер сацыял-дэмакратаў, якія хіхікаюць, калі гутарка заходзіць аб пятках і тройках. Але хіхіканне ёсць толькі танненькі спосаб закрыць вочы на новае пытанне аб тактыцы і арганізацыі, выклікаемай вулічнай барацьбой пры сучаснай ваеннай тэхніцы. Учытайцеся ў расказ аб маскоўскім паўстанні, паны, і вы

рацьбы, устраняючы і адсякаючы бязлітасна тое «басяцкае» скажэнне гэтай партызанскай вайны, з якім так дасканала і так бязлітасна расправляліся масквічы ў дні паўстання і латышы ў дні праслаўтых латышскіх рэспублік.

Ваенная тэхніка ў самы апошні час робіць яшчэ новыя крокі наперад. Японская вайна высунула ручную гранату. Аружэйная фабрыка выпусціла на рынак аўтаматычную стрэльбу. І тая і другая пачынаюць ужо з поспехам прымяняцца ў рускай рэвалюцыі, але далёка ў недастатковых размерах. Мы можам і павінны скарыстаць удасканаленне тэхнікі, навучыць рабочыя атрады рыхтаваць масамі бомбы, дапамагчы ім і нашым баявым дружынам запасціся выбуховымі матэрыямі, запаламі і аўтаматычнымі стрэльбамі. Пры ўдзеле рабочай масы ў гарадскім паўстанні, пры масавым нападзе на ворага, пры рашучай умелай барацьбе за войска, якое яшчэ больш хістаецца пасля Думы, пасля Свеабарга і Кранштата, пры забяспечаным удзеле вёскі ў агульнай барацьбе — перамога будзе за намі ў наступным ўсерасійскім узброеным паўстанні!

Будзем-жа шырэй разгортваць нашу работу і смялей ставіць свае задачы, усвойваючы ўрокі вялікіх дзён расійскай рэвалюцыі. У аснове нашай работы ляжыць верны ўлік інтарэсаў класаў і патрэбнасцей агульнанароднага развіцця ў даны момант. Вакол лозунга: звяржэнне царскай улады і скліканне рэвалюцыйным урадам Устаноўчага Схода мы групуем і будзем групаваць усё большую частку пролетарыята, сялянства і войска. Развіццё свядомасці мас застаецца, як і заўсёды, базай і галоўным зместам усёй нашай работы. Але не забудзем, што да гэтай агульнай, пастаяннай і асноўнай задачы моманты, падобныя перажываемаму Расіяй, прыбаўляюць асобыя, спецыяльныя задачы. Не будземператварацца ў педантаў і філісцёраў, не будзем адгаварвацца ад гэтых асобых задач моманту, ад гэтых спецыяльных задач даных форм барацьбы праз беззмястоўныя спасыланні на нашы заўсёдныя і нязменныя пры ўсіх умовах, ва ўсе часы, абавязкі.

Будзем памятаць, што блізіцца вялікая масавая барацьба. Гэта будзе ўзброенае паўстанне. Яно павінна быць, па магчымасці, адзіначасова. Масы павінны ведаць, што яны ідуць на ўзброеную, крывавую, адчайную барацьбу. Пагарда да смерці павінна пашырыцца ў масах і забяспечыць перамогу. Наступленне на ворага павінна быць самае энергічнае; напад, а не абарона, павінен стаць лозунгам мас, бязлітаснае знішчэнне ворага—стане іх задачай; арганізацыя барацьбы складзецца рухлівая і гібкая; хісткія элементы войска будуць уцягнуты ў актыўную барацьбу. Партыя свядомага пролетарыята павінна выканаць свой абавязак у гэтай вялікай барацьбе.

(Ленін, збор твораў, т. X, стар. 48—53).

«Пролетарий» № 2, 11 верасня (29 жніўня) 1906 г.

...навалінь, ... дравау у беспарадку, а пасля толькі раскражоўваюць. Я-ж сачу за валкай дрэва зараз-жа яго ачышчаю ад галля і раскражоўваю. Так спарней ідзе работа. Інструмент мой—піла, тапор, кліні—заўсёды ў спраўнасці і на месцы. Усё гэта, безумоўна, мае значэнне ў справе павышэння прадукцыйнасці працы.

5 снежня я, працуючы з калгаснікам Васілём Ільінчыкам загатовіў за дзень 61,2 кубаметра запалкавай асіны пры норме 5 кубаметраў на чалавека. Гэта быў першы мой рэкорд.

Пасля мяне, працуючы маёй-жа пілой, ляснік Касцин разам з кал...

Зараз на мой метад працы перайшло каля 50 лесарубаў Клічаўскага леспрамгаса. Тапінскі ўчастак, дзе я працую, дзякуючы разгортванню стаханаўскага руху, ужо 21 снежня датэрмінова выканаў свой план па загатоўцы лесу. Ёсць дасягненні і на іншых участках леспрамгаса.

Асноўнае ў маім метадзе — гэта па-новаму заточваць і разводзіць пілу. Добра было-б, калі-б на кожным участку быў спецыяльны пілаточ. Гэта-б значна спрыяла ўзняццю прадукцыйнасці працы на лесазагатоўках, пашырэнню стаханаўскіх метадаў працы.

...лесарубам, т. Дыдо ў 3—4 дні можа выпрацаваць свой месячны заработак дзесятніка. І справа не толькі ў адным т. Дыдо, а ва ўсёй сістэме зарплаты нізавога каманднага складу работнікаў лесу, якая зусім не стымулюе іх зацікаўленасць ва ўзняцці прадукцыйнасці працы лесарубаў іх участка, ва ўкараненні стаханаўскіх метадаў працы ў лесе. Задача Лесбела і ЦП саюза работнікаў лесу і сплаву БССР адпаведна перагледзець сістэму зарплаты нізавых кіруючых работнікаў лесу, якія працуюць непасрэдна на вытворчых участках.

ПІСЬМЕННІКІ СОВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

МІХАСЬ ЧАРОТ

20 студзеня 1936 года ў Менску адкрыецца пленум саюза совецкіх пісьменнікаў СССР. Гэта факт велізарнейшай важнасці, які дэманструе вялікую дружбу народаў нашай соцыялістычнай бацькаўшчыны, вялікую і цесную сувязь брацкіх літаратур народаў СССР.

Разгорнутая падрыхтоўка да пленума ўжо значна павысіла імкненне найшырэйшых мас БССР да яшчэ большага азнаямлення з совецкай літаратурай і яе выдатнымі творцамі. З сёнешняга нумара «Звязда» пачынае друкаваць серыю літаратурных партрэтаў пісьменнікаў Совецкай Беларусі.

* * *

Сход менскага гарадскога партыйнага актыва. Зал повен народу. Цішыня. Кожнае слова чотка даносіцца да слухача. Доўга не змаўкаюць воплескі. Гэта былі гучныя воплескі вітання паэту-комуністу Міхасю Чароту, які чытаў сваю паэму «Босыя на вогнішчы».

Паэма, па-новаму, ломячы рамкі традыцыйна-народніцкай паэтыкі, новымі мастацкімі сродкамі гаварыла пра вялікі Кастрычнік на Беларусі. Таму і аудыторыя вітала паэта з асаблівай вялікай радасцю і ўздымам.

Паэма «Босыя на вогнішчы» раскрывае першыя слаўныя старонкі барацьбы і росту беларускай пролетарскай паэзіі; яна з'яўляецца першым пролетарскім творам у гісторыі беларускай літаратуры.

Міхась Чарот — мастак вялікай сілы. Ён хутка заваяваў сабе вялікую папулярнасць, яго кнігамі зачытваліся, і асабліва працоўная моладзь.

За кароткі час (пачаў пісаць у 1919 г.) паэт напісаў кнігу вершаў «Завіруха» (1922 г.), зборнік апавяданняў «Веснаход» (1924 г.), паэмы «Босыя на вогнішчы» (1922 г.), «Ленін» (1924 г.), «Марына», «Карчма», «Чырвонакрылы вяшчун», музыкальную драму «На купалле», камедыю «Мікітаў лапаць», п'ескі для дзяцей «Пастушкі», «Алеся і Данілка» і інш.

Вызваляючыся ў сваіх творах ад уплываў нацыяналістычнай «наша-ніўскай» паэзіі, Чарот стварае свае песні, па-свойму, развіваючы спецыфіку свайго творчага абліччa, узбагачваючы беларускую літаратуру і рознастайнасцю тэматыкі і рознастайнасцю мастацкіх сродкаў.

Рэволюцыйная лірыка, прасякнутая цеплынёй і чуласцю, характэрная і вядучая рыса ў паэзіі Чарота.

Грамадзянская вайна, партызанскі рух, будаванне новага жыцця, совецкі быт, рост новых людзей, мінулае нашага народу, жыццё працоўных Заходняй Беларусі— вось далёка няпоўная тэматыка яго творчасці.

Замест аднастайнай, манатонна-цягучай рытмікі, якая галоўным чынам панавала ў дакастрычніцкай беларускай паэзіі,—Чарот уносіць новую, баявую рытміку, адпавядаючую руху рэволюцыйных падзей.

Паўстанні, барыкадныя баі за ўладу Советаў абумоўліваюць і дынаміку рытму паэмы, і гэта Чароту ўдаецца ў «Босых на вогнішчы». Вобраз партызанкі, вышаўшай з сялянскай беднаты (паэма «Марына»), які пабудаваны на матэрыяле беларускага фальклору, прадыктаваў паэту і іншы характар вершаваных сродкаў. Паэма «Чырвонакрылы вяшчун», дзе паэт марыць аб соцыялістычнай будучыні, зноў-жа пабудавана на своеасаблівай рытміцы вольнага верша.

Усе гэтыя творы, хоць яны і розныя па якасці, паказваюць яркі талент паэта, яго майстэрства і яго паэтычную культуру.

Міхась Чарот прымаў увесь час актыўны ўдзел у літаратурным руху БССР. З'яўляючыся адным з арганізатараў літаратурнага аб'яднання «Маладняк» (1923 г.) і рэдактарам аднайменнага журнала, ён змагаўся з беларускімі нацыяналістамі за маладыя совецкія літаратурныя кадры, за пролетарскую літаратуру.

Міхася Чарота, як і іншых маладых пролетарскіх паэтаў, нацдэмы цкавалі усімі мерамі і сродкамі імкнуліся якраз пролетарскія элементы ў творчасці зганьбіць і скіраваць талент паэта на шлях, годны буржуазнаму нацыяналісту. Аднак Чарот у класавай барацьбе яшчэ больш ідэйна загартоўваўся як пролетарскі паэт, як верны сын пролетарскай рэволюцыі, ёю народжаны і ёй аддадзены.

На вялікі жаль, мы не можам не адзначыць, што за апошнія гады Міхась Чарот піша вельмі мала. З напісаных рэчаў у апошнія часы асабліва выдзяляюцца па сваёй якасці апавядальны верш «Сын партызана» і верш «Я прыгавор падпісваю першым», які прасякнуты палкай рэволюцыйнай нянавісцю да ворагаў народу — беларускіх контррэволюцыйных нацдэмаў.

Зараз Міхась Чарот працуе над пераапрацоўкай сваёй музычнай драмы «На купалле», якая ставілася ў тэатры сотні разоў і карысталася вялікім і заслужаным поспехам.

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ.

... прышла да цябе,—адказала маладая кабеціна.

— Ды не ты, а мая ўласная мама. Яна мне не дазваляе і блізка да загса падыходзіць.

— Хіба ў цябе ёсць мама? — здзівілася кабеціна.

— Ёсць, захавалася на ўсякі выпадак,—адказаў задаволены Іосіф Іосіфавіч.

— А ты без дазволу,—параіла кабеціна.

— Ого!—жахнуўся Іосіф Іосіфавіч.—Яна ў мяне сярдзітая, яшчэ папружкай адхвошча.

Не ўстаяла маладая кабеціна супроць такога довнаду: плюнула на шаноўнага Іосіфа Іосіфавіча і на яго маму ды пашла з малым на сваю дзявочую кватэру.

Праз год яны сустрэліся зноў. Агледзеў Іосіф Іосіфавіч ласым вокам маладую кабеціну, дый кажа:

— А без загса я магу, мне мама дазваляе.

Пачалі яны жыць без загса, але пра загс маладая кабеціна ўсё такі не забываецца, сюд-туд ды ўспамінае. Папрабаваў Іосіф Іосіфавіч па-ранейшаму на месяц уздыхаць, але нічога з гэтага не вышла: глядзіць на месяц, а ў ваччу загс стаіць. І не вытрымаў. збег. Ён збег, а крымвышук за ім. Знайшлі небараку-тату. З Сталінграда аж у Менск бег ён ад любага сына, і сядзіць там, натапырыўшы вушы, як заяц у гаросе.

Суд быў завочны, суддзі былі разумныя, думалі яны доўга і выдумалі: на што гэтаму дзіцяняці грошы? Гарэлкі яно не п'е, у карты не гуляе, папірос не курыць і нават штаноў не носіць,— хопіць з яго па 10 рублёў на месяц.

Іосіф Іосіфавіч пацёр тут рукі ад радасці: паглядзім, думае сабе, любы сынок, як ты выжывеш на гэтыя 10 рублёў.

Але год праходзіць, а сынок жыве; і другі праходзіць, і трэці наступае, а ён усё жыве тату на злосць. І рашыў тут Іосіф Іосіфавіч: «калі-ж ты ўмудрыўся на 10 рублёў пражыць, то і без іх пражывеш»,—не паслаў больш ні капейкі.

Устрывожылася кабеціна,—ці не здарылася што з Іосіфам Іосіфавічам? Грошай не шле і нават на пісьмы не адказвае. Прыехала яна ў Менск і проста да яго на кватэру: прымай гасцей. А ў яго тут другая, ці можа дзесятая, жонка аказалася. І пачаставалі яны ўдваіх дарагую госцю чым бог паслаў... Так пачаставалі, што насілу міліцыя абараніла.

Зноў быў суд. Іосіф Іосіфавіч і тут сіратою прыкінуўся. Ён прынёс у суд з фальшывай даведкай аб тым, што на яго ўтрыманні жонка і двое дзяцей. На самой-жа справе «дзіця» ў яго толькі адно, дый тое працуе на хлебазаводзе і зарабляе 200 рублёў у месяц. Сам-жа ён працуе на абутковай фабрыцы імя Кагановіча і зарабляе 422 рублі.

Гэту справу суд напэўна будзе разглядаць яшчэ раз і скажа сваё слова. Але думка совецкай грамадскасці да такіх людзей пэўная—нягоднік. Кожны свядомы грамадзянін з пагардай адвернецца ад такога пашляка.

К. КРАПІВА.

КОМУНІЗМ—АГУЛЬНАЯ СПРАВА НАРОДАЎ УСЯГО СВЕТУ

МІТЫНГ У ПАРЫЖЫ З ПОВАДУ ДРУГОЙ ГАДАВІНЫ ВЫЗВАЛЕННЯ тав. ДЗІМІТРАВА

ПАРЫЖ, 24 снежня. У сувязі з тым, што споўнілася другая гадавіна вызвалення тав. Дзімітрава, учора вечарам адбыўся чатырохтысячны мітынг.

У сваёй уступнай прамове вядомы пісьменнік **Андрэ Жыд** нарысаваў малюнак лейпцыгскага суда, напомніў аб бліскучых выступленнях тав. Дзімітрава і ўсклікнуў:

«Дзімітраў адчуваў сваю сілу на працэсе іменна таму, што ён выказваў пачуцці ўсіх прыгнечаных мас. Калі капіталізм абараняе ў кожнай асобнай краіне свае інтарэсы па-рознаму, то комунізм з'яўляецца агульнай справай народаў усяго свету».

У заключэнні Андрэ Жыд прапанаваў сходу выказаць свае сімпатыі старой мацеры Дзімітрава. Пасля гэтага сход, па прапанове прамоўцы, адзначыў кару смерцю Рудольфа Клауса мінутай маўчання.

Пасля выступленняў прадстаўнікоў МОПР, Міжнароднага жаночага камітэта, Лігі праў чалавека і інш. узяў слова пісьменнік **Андрэ Мальро.** Мысленна звarачаючыся да Тэльмана, ён усклікнуў:

«Мы з вамі ў вашай змрочнай адзіноце. Масы ўсяго свету з вамі, яны вас ахоўваюць. У той дзень, калі даб'юцца вашага вызвалення, масы выберуць вас сваім правадыром, як яны выбралі Дзімітрава».

Раймонд Грэйо заклікаў французскую моладзь змагацца ў абарону Тэльмана. Адвакат Маро Джаферы напомніў, што, як выясніла Міжнародная юрыдычная асацыяцыя, падпальшчыкі маглі прайсці ў рэйхстаг толькі з дома Герынга.

ВАЙНА Ў АБІСІНІІ.

Зводка ваенных дзеянняў

РЫМ, 24 снежня. (БЕЛТА). Паводле зводкі галоўнакамандуючага італьянскімі войскамі ва Усходняй Афрыцы Бадальё, бой, які разыграўся 22 снежня каля Абі Аддзі (паўночны фронт), закончыўся перамогай італьянцаў. З абісінскага боку прымала ўдзел у ваенных аперацыях больш 5 тысяч чалавек. Абісінцы былі ўзброены кулямётамі бельгійскай маркі.

Паводле афіцыяльных італьянскіх даных, у баі загінула звыш 700 абісінцаў і ранена звыш двух тысяч.

З італьянскага боку забіта 150 салдат з туземных атрадаў і ранена 167. Апрача таго, забіта 7 і ранена 6 італьянскіх афіцэраў.

Адзіная надзея на Францыю

РЫМ, 25 снежня. (Інф. «Известий»). Пасля правалу парыжскага плана ўрэгулявання абісінскага пытання мясцовы друк стараецца ўсімі спосабамі апраўдаць тактыку ўрада, якая зводзілася ў асноўным да палітыкі выйгрышу часу.

Гэта тактыка не апраўдалася. Парыжскі план больш не існуе; роўным чынам не адбылося ніякіх змен у карысць Італіі ў ваеннай абстаноўцы ў Афрыцы. Наадварот,—прасоўванне італьянскай арміі натыкаецца на ўсё большыя труднасці. Да перыяду дажджоў астаецца два месяцы. Зараз італьянскі друк зноў ускладае надзею на Францыю, якая, моў, адна здольна дапамагчы Італіі.

Рэальнасць гэтага разліку ў данай абстаноўцы выклікае значныя сумненні. У Рыме з трывогай адзначаюць няўстойлівае становішча ўрада Лаваля і лічацца з магчымасцю яго падзення.

Нават пры зменах ва французскім урадзе апошні не зможа ў далейшым высунуць прапаноў, аднародных з парыжскім планам, ці такіх, якія ідуць далей яго. Да гэтага трэба дадаць, што назначэнне Ідэна міністрам замежных спраў успрынята тутэйшымі коламі, як адкрыты вызаў Італіі.

Труднасць ствaрыўшагася становішча італьянская прэса прабуе ўтаіць, нападаючы на СССР, які, моў, з'яўляецца віноўнікам усяго, што адбываецца.. Згодна сцвярджэння газет, Масква вінавата ра- шуча ва ўсім: у адстаўцы Хора, у няўстойлівасці становішча Лаваля, у правале парыжскіх прапаноў, у пазначэнні Ідэна і ў італьянскіх няўдачах на фронце. Некаторыя, асабліва паважаючыя сваіх чытачоў, газеты сцвярджаюць нават, што... антыітальянскае выступленне епіскапа іёркскага цалкам прадыктавана з Масквы.

ВОСТРЫ НЕДАХВАТ ВУГАЛЮ

У ЧАЦВЕРТЫМ ГОДЗЕ ДРУГОЙ ПЯЦІГОДКІ

ГЕОЛАГА-ДАСЛЕДЧЫЯ РАБОТЫ

Прыродныя багацці нашай рэспублікі далёка яшчэ не поўнасцю даследаваны. У 1936 годзе намячаюцца вялікія геолага-даследчыя работы ў розных раёнах БССР. Па даных, фасфарыты ёсць у раёне мястэчка Дрыбіна па рэчцы Проні, вапнякі ў Аршанскім раёне, крэйда ў Быхаўскім раёне па рэчцы Іпунь, даламіт у Прапойскім раёне, цагельныя гліны вакол Магілева, Рэчыцы, Гомеля, Мазыра, Віцебска і т. д. Гравій ёсць у Віцебскім, Прапойскім, Аршанскім і Магілеўскім раёнах. Аб размерах даследчых работ можна меркаваць па таму, што ў 1936 годзе мяркуецца правесці геалагічныя здымкі на плошчы 8 тыс. квадратных кілометраў і на правядзенне даследчых работ патрабуецца каля 400 тыс. рублёў.

КОМУНАЛЬНАЕ БУДАЎНІЦТВА

У 1936 годзе ў Менску намячаецца будаўніцтва новага 70-кватэрнага дома, у Віцебску — 52-кватэрнага. Дваццацічатырохкватэрныя дамы будуць будавацца ў Гомелі, Магілеве, Полацку, Мазыры. У Лепелі і Слуцку пачнецца будаўніцтва дамоў саветаў. Будуць пабудаваны лазні ў Рэчыцы, Новабеліцы, Горках, Добрушы, Асіповічах і т. д. У Гомелі пачнецца будаўніцтва першай чаргі каналізацыі, у Слуцку — вадаправода, у Мазыры — электрастанцыі. На жыллёвае будаўніцтва намечана затраціць каля 8 мільёнаў рублёў, на будаўніцтва лазняў звыш 800 тысяч рублёў.

МЕТЭАРАЛАГІЧНЫЯ СТАНЦЫІ Ў КАЛГАСАХ БССР

У калгасах, машынатрактарных станцыях і саўгасах БССР арганізавана 75 метэаралагічных станцый трэцяга разраду. Усе яны маюць дажджамеры, снегамерныя рэйкі і іншую апаратуру. Станцыі вядуць сістэматычныя назіранні. Пры дапамозе Ўпраўлення гідраметэаралагічнай службы ў БССР абсталявана 78 водадажджамерных пастоў, размешчаных галоўным чынам у калгасах, якія знаходзяцца каля рэк.

ДРОЖДЖЫ З ТОРФУ

Прафесар Беларускага дзяржаўнага універсітэта Э. В. Змачынскі і супрацоўнік Беларускага навукова-даследчага інстытута харчовай прамысловасці Д. М. Марголін распрацавалі новы камбінаваны спосаб хімічнай і біялагічнай перапрацоўкі тарфянога ачосу і фасфарытаў для атрымання з іх дрожджаў, угнаення (прэць-пітата) і спірту. Дрожджы з торфу атрыманы ўпершыню і прытым у вялікай колькасці — 200 кілаграмаў з адной тоны ачосу. Як паказалі пробныя выпечкі цеста, тарфяныя дрожджы па якасці не ўступаюць дражджам, якія выпрацоўваюцца звычайна з мелясы. Для перапрацоўкі торфу праф. Змачынскі сканструяваў спецыяльную танную апаратуру з дрэва.

ЦЯЖКААТЛЕТЫЧНЫЯ СПАБОРНІЦТВЫ БВА

ЧАТЫРЫ АКРУГОВЫЯ РЭКОРДЫ

Фехтавальшчыкі робяць рапірамі салют і надзяваюць на галаву сятчатыя маскі. Са звонам скрыжоўваецца зброя. Рапіры робяць амаль непрыкметныя для вока рухі, праціўнікі імкнуцца намацаць дрэнна абароненае месца, каб паразіць яго. Момантамі гэта ўдаецца то аднаму, то другому. Суддзя вядзе лік нанесеным ударам. На пятым ударьі бой заканчваецца. Фехтавальшчыкі, адсалютаваўшы, паціскаюць адзін другому рукі.

Фіналам па фехтаванню на рапірах учора закончыліся цяжкаатлетычныя спаборніцтвы Беларускай ваеннай акругі. Абсалютнае першынства па рапіры атрымаў тав. Берднікаў, асобна сярод майстроў — тав. Дзяткоў. Штангісты за час спаборніцтваў устанавілі чатыры новыя акруговыя рэкорды. Два рэкорды ўстанавіў камандзір тав. Самковіч (поўлёгкая вага). Ён штурхнуў правай рукой 70,3, а левай рукой — 55,3 кілограма. У гэтай жа вазе чырвонаармеец Панцюшын рвануў двума рукамі 77,9 кілаграмаў. Апошні рэкорд устанавіў вядомы гіравік - рэкардсмен СССР тав. Наумаў; ён штурхануў двума рукамі 117,4 кілаграмаў, — стары рэкорд быў 110 кілаграмаў.

Першыя месцы па боксу ў сваіх вагавых катэгорыях занялі тт. Хромаў, Рэут, Аксёнаў Кавальчук, Гайдук. Шчука. Студэнты Політэхнічнага інстытута тт. Стаскевіч (лёгкая вага) і Анопка (поўцяжкая вага) занялі першыя месцы па-за конкурсам. Па французскай барацьбе пераможцамі ў сваіх вагавых катэгорыях вышлі тт. Хромаў. Хоматаў, Луцэнка, Прудзіла, Анціпаў, Катовіч і Куштэйка.

ЦЫВЕС.

СТАХАНАЎЦЫ НА АДПАЧЫНКУ

ЛЁЗНА, 26 снежня. (БЕЛТА). Райвыканком накіраваў у раённы калгасны дом адпачынку 25 лепшых стаханаўцаў. Сярод іх вядомыя стаханаўкі ільнаводства Быкоўская, Пярцова, Кавалёва, Папова і іншыя. Стаханаўцы будуць адпачываць два тыдні. Для іх у доме адпачынку арганізоўваюцца вечары мастацкай самадзейнасці, чытаюцца даклады аб міжнародным становішчы, па агратэхніцы, жывёлагадоўлі.

ІМЯННЫЯ ПАСЫЛКІ СТАХАНАЎКАМ ІЛЬНАВОДСТВА

Наркамзем СССР разаслаў 31 імянную пасылку стаханаўкам ільнаводства БССР. Пасланы пасылкі на імя стаханавак Быкоўскай, Пярцовых Праскоўі і Марыйі, Дзяжурнай і іншым. Найбольш паслана пасылак у Лёзнянскі раён — усяго 9 шт. Наркамзем звярнуўся з пісьмом да стаханавак, у якім заклікае іх змагацца за атрыманне яшчэ большага ўраджаю ільну.

(БЕЛТА).

ВЫКАНАН ФІНАНСАВЫ ПЛАН

ЛЕПЕЛЬ, 26 снежня. (Па тэлеграфу). План мабілізацыі сродкаў чацвертага квартала па Лепельскай акрузе на 25 снежня выканан на 101,4 процантаў. Гадавы план значна перавыканан.

ПУШЧЫН.
НОВІКАЎ.

ПАСЕЛАК ГІДРОЛІЗНАГА ЗАВОДА

БАБРУЙСК, 25 снежня. (Кар. «Звязды»). Бабруйск узбагачаецца не толькі першакласным гідролізным заводам, але і новым кварталам прыгожых дамоў. На тым месцы, дзе гэтай вясной яшчэ стаялі сляпыя хібаркі гарадской акраіны, вырас выдатны гарадок. Абапал шырокіх вуліц высяцца двухпавярховыя, крытыя чарапіцай, дамы на 8 кватэр кожны. Перад дамамі асфальтаваныя тратуары, дарожкі. Кожная кватэра з трох пакояў, мае кухню, ванну, вадаправод. Пасёлак у асноўным ужо гатоў і заселен.

ЗАКОНЧЫЎСЯ ШАШАЧНЫ ТУРНІР-ПОЎФІНАЛ НА ПЯРШЫНСТВА ВЦСПС

25 снежня ўвечары закончыўся дванаццаты, а 26 снежня трынаццаты і апошні тур шашачнага турніру-поўфіналу на пяршынства ВЦСПС. Першае месца заняў малады ленінградскі шашыст Байкоў (9 з 11 сыграных партый), другое — майстар Глезер (8 з 11 сыграных партый) і трэцяе — чэмпіён БССР па шашках — майстар Гардон. Пераможцы турніру дапушчаны прымаць удзел у турніры-фінале на пяршынства ВЦСПС, які адбудзецца ў студзені 1936 года ў Маскве.

У шахматным турніры 25 снежня закончыўся 11 тур, у якім чэмпіён БССР Сіліч выйграў у чэмпіёна Менска Верасава, Паўлаў-П'янаў — у Пухальскага і Марскі ў Бутлава.

Пасля 11 тураў — на першым месцы чэмпіён БССР Сіліч (8,5 з 9 закончаных партый і адна адкладзена ў лепшым для яго становішчы) і майстар Юдовіч (9 з 10 сыграных партый). 26 снежня днём ігры не было; увечары іграўся дванаццаты тур.

НАДВОР'Е ПА БССР.

25 снежня ў БССР упершыню за гэтую зіму назіраўся моцны мароз, дасягнуўшы раніцою ў Менску 20 градусаў. У астатняй частцы рэспублікі, апрача Полацка і Гомеля, тэмпература хісталася ад 12 да 17 градусаў ніжэй нуля. Учора тэмпература паветра ў Менску была мінус 12, у астатніх раёнах яна хісталася ад 10 да 16 градусаў ніжэй нуля (Магілеў і Бабруйск), у крайняй паўднёвай частцы БССР — мінус 6—8 градусаў.

Як паведамілі супрацоўніку «Звязды» ў бюро надвор'я, наступленне рэзкага пахаладання выклікана кароткачасовым праясненнем пры аслабленні вятроў да штылю. Ва ўмовах доўгай зімняй ночы такое праясненне пры штылі выклікае моцнае ахаладжэнне прыземнага слою паветра (500—10 метраў). У бліжэйшыя дні чакаецца паступовае пацяпленне па ўсёй БССР.

ЗДАРЭННІ

✱ **Хуліганства.** Шофер С. М. Юрэвіч і адбываючы прымусовыя работы Н. Я. Сярогін ночу 20 снежня, будучы п'янымі, уварваліся ў інтэрнат рабочых Менбуда па Тан-кавай вуліцы, запалілі святло і пачалі хуліганіць. На прапанову рабочага А. П. Малашонка спыніць хуліганства хуліганы накінуліся на яго, выцягнулі раздзетага на вуліцу і нанеслі пабоі. Хуліганы арыштаваны і прыцягваюцца да крымінальнай адказнасці.

ПАВЕДАМЛЕННІ

27 снежня 1935 г., у 7 гадзін вечара, у Доме партактыва Менгаркома КП(б)Б (вялікая зала) адбудзецца лекцыя тав Потапа для партактыва прапагандыстаў агітатараў на тэму: «Барацьба бальшавікоў супроць дробнабуржуазных партый у рэвалюцыі 1905 года ў Беларусі».

Білеты можна атрымаць у горрайкомах і Доме партактыва (пакой № 21).

27 снежня 1935 года, у 7 гадзін вечара, у Доме партактыва, пакой № 22 (уваход з Энгельса) адбудзецца агульны сход комуністаў-адзіночак Сталінскага раёна.

Оргбюро Сталінскага райкома КП(б)Б.

Адказны рэдактар Н. СТЭРНІН.

СЁННЯ Ў ТЭАТРАХ І КІНО

БДТ-1: Вялікадушша; «ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА» Маці; «ПРОЛЕТАРЫЙ»: Акраіна; «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ»: Поўкалецце; «СПАРТАК»: Алім.

БУРЭННЕ ТРУБЧАТЫХ КАЛОДЗЕЖАЎ

на артэзіянскую ваду і даследча-буравыя работы прымае на сябе аддзяленне Усесаюзнай дзяржаўнай буравой канторы «БУРВОД» па БССР і Заходняй вобласці, якое знаходзіцца ў г. Гомелі па вул. Леніна, 18.

БЕЛДЗЯРЖТЭАТР ОПЕРЫ і БАЛЕТА

Да ведама фабзаўмясцкомаў і рабачкомаў

Пры Беларускім дзяржаўным тэатры Оперы і балета

ПАСЛЯ РАМОНТУ

АДКРЫЛАСЯ КАНЦЭРТНАЯ ЗАЛА

(рог вул. Карла Маркса і Урыцкага 13-15 — памяшканне б. тэатра «Красный зал»).

Тэатр арганізуе канцэрты па наступных праграмах:
СІМФАНІЧНЫЯ КАНЦЭРТЫ з удзелам салістаў-вакалістаў.
ВЕЧАРЫ ОПЕРНЫХ УРЫЎКАЎ з удзелам аркестра, вакальнага масавага ансамбля, балета і салістаў тэатра.
ВЕЧАРЫ БАЛЕТНАГА ДЫВЕРТЫСМЕНТА, з удзелам усяго складу балета тэатра.
ВЕЧАРЫ-КАНЦЭРТЫ РОЗНАХАРАКТАРНЫХ ПРАГРАМ.
Памяшканне канцэртнай залы прадастаўляецца для правядзення канцэртаў, лекцый, сходаў, дакладаў, стаханаўскіх вечароў, канферэнцый і т. д.

Усебеларуская кантора Дзяржаўнага банка

даводзіць да агульнага ведама, што ў сувязі з МЕХАНІЗАЦЫЯЙ УЧОТУ Ў БАНКУ, кантора з 25 снежня пачынае прымаць ад усёй кліентуры г. Менска банкаўскія даручэнні выключна на стандартных бланках, выпушчаных Саюзоргучотам, запоўненых на пішучай машынцы.

Выключэнне дапускаецца толькі для калгасаў, саўгасаў, МТС, сельсаветаў і прафсаюзных арганізацый, якім дазваляецца прадстаўляць у банк стандартныя даручэнні, чотка запоўненыя ад рукі.

Не падлягаюць запаўненню на машынцы чэкі і абавязацельствы па ссудах.

Дзяржбанк.

ДА ВЕДАМА УКЛАДЧЫКАЎ АШЧАДКАС

трудпасці. Да перыяду дажджоў астаецца два месяцы. Зараз італьянскі друк зноў ускладае надзею на Францыю, якая, моў, адна здольна дапамагчы Італіі.

Рэальнасць гэтага разліку ў дадзенай абстаноўцы выклікае значныя сумненні. У Рыме з трывогай адзначаюць няўстойлівае становішча ўрада Лаваля і лічацца з магчымасцю яго падзення.

...дэення газет. Масква вінавата рашуча ва ўсім: у адстаўцы Хора, у няўстойлівасці становішча Лаваля, у правале парыжскіх прапаноў, у назначэнні Ідэна і ў італьянскіх няўдачах на фронце. Некаторыя, асабліва паважаючыя сваіх чытачоў, газеты сцвярджаюць нават, што... антыітальянскае выступленне епіскапа іёркскага цалкам прадыктавана з Масквы.

ВОСТРЫ НЕДАХВАТ ВУГАЛЮ І НАФТЫ У ІТАЛІІ

ЛОНДАН, 24 снежня. (БЕЛТА). Газета «Дэйлі геральд» адзначае востры недахват вугалю і нафты ў Італіі. У цэнтральных і паўднёвых раёнах Італіі школы не ацяпляюцца. На поўначы школы, пад прадлогам зімніх канікул, распушчаны на месяц. У гарадах асвятленне даведзена да мінімуму. У Рыме з паловы 11-ай вечара гасіцца 30 проц. ліхтароў. У Мілане, Рыме і Турыне вулічны рух заметна скараціўся. Тлумачыцца гэта тым, што ў сувязі з недахватам бензіну скарочан аўтобусны рух. Адбываюцца масавыя звальненні шофераў і механікаў гаражоў.

ЗАБОЙСТВА ВІЦЭ-МІНІСТРА ШЛЯХОЎ ЗНОСІН КІТАЯ ТАН Ю-ЖЭНЯ

ШАНХАЙ, 26 снежня. (БЕЛТА). Учора ў кітайскага віцэ-міністра шляхоў зносін Тан Ю-жэня каля яго дома на тэрыторыі французскай канцэсіі было зроблена 8 стрэлаў. Па дарозе ў шпіталь Тан Ю-жэнь памёр. Асобы страляўшых не ўстаноўлены.

Тан Ю-жэнь быў адной з буйнейшых японафільскіх фігур у габінеце Ван Цзін-вея, дзе займаў пост таварыша міністра замежных спраў. У сувязі з новымі назначэннямі пасля з'езда гаміндана ён быў назначан віцэ-міністрам замежных спраў, але падаў у адстаўку і гэтымі днямі атрымаў пост віцэ-міністра шляхоў зносін

ТОКІО, 26 снежня. (БЕЛТА). У міністэрстве замежных спраў Японіі, як паведамляюць газеты «Дзі-Дзі» і «Іоміуры», «вельмі занепакоены забойствам Тан Ю-жэня, якое паследавала ў хуткім часе пасля замаху на аднаго з правадыроў Гаміндана Ван Цзін-вея, бо лічаць гэтыя інцыдэнты паказальнікам пагоршання кітайска-японскіх адносін».

Больш за ўсё занепакоены ў Японіі тым, што пры стварыўшыхся ўмовах «не знойдзецца ні аднаго прыязна настроенага да Японіі кітайскага лідэра, (правадыра), які ўзяўся-б за адказны пост, звязаны з пытаннямі кітайска-японскіх адносін».

Становішча студэнцкай моладзі ў Польшчы

ВАРШАВА, 23 снежня. (БЕЛТА). Газета «Час» публікуе гутарку свайго рэпарцёра са студэнтамі аб матэрыяльных умовах студэнцтва ў Польшчы. Закранаючы пытанне харчавання студэнтаў, газета ўказвае, што «многія з іх сістэматычна недаядаюць».

Аб культурна-бытавых умовах студэнтаў «Час» піша: «Для многіх кіно—гэта неажыццявімая мара». Далей газета ўказвае, што амаль усе студэнты скардзяцца на велізарную патрэбу ў грошах. Зусім дрэнна абстаіць справа з заработкамі. «Кожная з нас,—заяўляюць студэнткі,—выкладае на любых умовах, толькі-б атрымаць работу. Многія з нас даюць урокі, атрымліваючы 15 злотых за 50 гадзін заняткаў у месяц, а ёсць нават такія, якія атрымліваюць толькі 10 злотых. На лекцыі заўсёды прыходзіцца, нават у самыя далёкія месцы, хадзіць пехатой, бо на трамвай няма грошай. За дзень мы да таго стамляемся, што ўвечары становімся зусім абяссіленымі».

У заключэнне «Час» піша: «Крайняя матэрыяльная нужда студэнтаў не вычэрпвае ўсіх іх бед, бяда ў тым, што нават пасля сканчэння вышэйшай навучальнай установы студэнты часта пападаюць у бязвыхаднае становішча, бо не могуць атрымаць ніякіх заняткаў. Не варта канчаць вышэйшую навучальную ўстанову толькі для таго, каб павялічыць колькасць беспрацоўнай інтэлігенцыі».

Акраіна; «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ»: Поўкалеңце; «СПАРТАК»: Алім.

БУРЭННЕ ТРУБЧАТЫХ КАЛОДЗЕЖАЎ

на артэзіянскую ваду і даследча-буравыя работы прымае на сябе аддзяленне Усесаюзнай дзяржаўнай буравой канторы «БУРВОД» па БССР і Заходняй вобласці, якое знаходзіцца ў г. Гомелі па вул. Леніна, 18.

Фарфаравы завод імя М. В ЛАМАНОСАВА

вырабляе з празрыстага і непразрыстага

КВАРЦАВАГА ШКЛА

наступныя вырабы:

Трубкі розных размераў, хімічную пасуду, чашы, чаны, ізалятары, лабараторныя прылады і апаратуру па чарцяжах.

Кварцавае шкло ўладае выключнымі фізіка-хімічнымі ўласцівасцямі: нізкі каэфіцыент цеплавога расшырэння, высокая тэмпература плаўлення, хімічная стойкасць да кіслот, поўная негіграскапічнасць, выключныя дыэлектрычныя ўласцівасці, пранікальнасць для ўльтра-фіялетавых і інфракрасных праменняў.

ЦЭНЫ ЗНАЧНА ЗНІЖАНЫ.

Заказы накіроўваць Ленінград, 33, прасп. сяла Валадарскага, 3/5.

Мяняем кватэру ў Магілеве і Бабруйску на кватэру ў Менску. Паведаміць пісьмова: Спартыўны завулак, № 13, кв. 1, Дамброўскага.

Згублена сургучная пячатка № 7 «Подрывной отряд Взрывсельпрома» Лічыць несапраўднай.

Оперы і балета

ПАСЛЯ РАМОНТУ

АДКРЫЛАСЯ КАНЦЭРТНАЯ ЗАЛА

(рог вул. Карла Маркса і Урыцкага 13-15 — памяшканне б. тэатра «Красный зал»).

Тэатр арганізуе канцэрты па наступных праграмах:

СІМФАНІЧНЫЯ КАНЦЭРТЫ з удзелам салістаў-вакалістаў

ВЕЧАРЫ ОПЕРНЫХ УРЫЎКАЎ з удзелам аркестра, вакальна-масавага ансамбля, балета і салістаў тэатра.

ВЕЧАРЫ БАЛЕТНАГА ДЫВЕРТЫСМЕНТА, з удзелам усяго складу балета тэатра.

ВЕЧАРЫ-КАНЦЭРТЫ РОЗНАХАРАКТАРНЫХ ПРАГРАМ.

Памяшканне канцэртнай залы прадастаўляецца для правядзення канцэртаў, лекцый, сходаў, дакладаў, стаханаўскіх вечароў, канферэнцый і т. д.

Заяўкі на канцэрты і вечары прымаюцца штодзенна з 10 да 4 гадз. дня адміністрацыяй тэатра. Даведкі па тэл. 24-625, 24-750, 21-834.

Пры канцэртнай зале ёсць спецыяльная зала для масавых танцаў і гульняў.

ДЫРЭКЦЫЯ БДТОБ.

БЕЛАРУСКАЯ КАНТОРА ДЗЯРЖБАНКА

даводзіць да ведама, што 30 снежня Дзяржбанк будзе праводзіць аперацыі па выдачы грошай да 12 гадзін дня, а ўсе астатнія аперацыі — да 13 гадзін 30 мінут.

31 снежня банк будзе праводзіць наступныя аперацыі:

1. Прыём узносаў наяўнымі на разліковыя і бягучыя рахункі.
2. Прыём плацяжоў па падатках, штрафах, страхавых узносах і іншых плацяжах.
3. Прыём даручэнняў ад арганізацый на пералічэнне ў бюджэт.

Выдача грошай ў гэты дзень рабіцца не будзе.

ДЗЯРЖБАНК.

На падставе пастановы СНК Саюза ад 2 ліпеня г. г. за № 1348 „АБ ГАНДЛІ МЕДЫКАМЕНТАМІ“, ад 15 жніўня г. г. за № 1807 „АБ РЭГІСТРАЦЫІ“ і пастановы СНК БССР ад 10/IX 1935 г. «Аб гандлі медыкаментамі» (надрукав. у газеце «Звязда» ад 14 верасня 1935 г.) усім арганізацыям (дзяржгандлю, кааперацыі, ОРС'аў, Чырвонага крыжа, ветустаноў, НКШЗ і інш.), жадаючым праводзіць гандаль медыкаментамі, аптэчнымі таварамі і оптыкай у пунктах, дзе няма аптэчнай сеткі Белаптэкакіраўніцтва (аптэк. магазінаў, санларкоў), належыць у 2-тыднёвы тэрмін звярнуцца ў Белаптэкакіраўніцтва (Комунальная, 1) ЗА АТРЫМАННЕМ ІНСТРУКЦЫІ, ДАЗВОЛУ І РЭГІСТРАЦЫІ ВА ЎСТАНОЎЛЕНЫМ ПАРАДКУ.

У выпадку выяўлення гандлю медыкаментамі, аптэчнымі таварамі і оптыкай без дазволу, а таксама невыканання правілаў гандлю, вінаватыя будуць прыцягвацца да крымінальнай адказнасці.

БЕЛАПТЭКАКІРАЎНІЦТВА.

Патрабуйце „ОКСІВІРЫДОЛЬ“

ФАБРЫКІ ПРАФІЛАКТЫЧНЫХ ПРЭПАРАТАЎ У НОВАЙ ЗРУЧНАЙ УПАКОЎЦЫ

„ОКСИВИРИДОЛЬ“

Прафілактычны сродак для папярэджання ад заражэння венерычнай хваробай.

Рэкамендаваны аб'яднаным дзяржаўным венералагічным інстытутам Народнага камісарыята аховы здароўя імя праф. БРОНЕРА.

ПРОДАЖ ва ўсіх аптэках, магазінах санітарыі і гігіены.

1-я ДЗЯРЖАЎНАЯ ФАБРЫКА ПРАФІЛАКТЫЧНЫХ ПРЭПАРАТАЎ. Масква Салянка, 14.

кантора з 25 снежня пачынае прымаць ад усёй кліентуры г. Менска банкаўскія даручэнні выключна на стандартных бланках, выпушчаных Саюзоргучотам, прычым, запоўненых на пішучай машынцы.

Выключэнне дапускаецца толькі для калгасаў, соўгасаў, МТС, сельсоветаў і профсаюзных арганізацый, якім дазваляецца прадстаўляць у банк стандартныя даручэнні, чотка запоўненыя ад рукі.

Не падлягаюць запаўненню на машынцы чэкі і абавязацельствы па ссудах.

Дзяржбанк.

ДА ВЕДАМА УКЛАДЧЫКАЎ АШЧАДКАС

З прычыны прылічэння процантаў па рахунках укладчыкаў за 1935 год, а таксама ў сувязі з пераносам выходнага дня з 30 снежня на 1 студзеня 1936 года,

АШЧАДКАСЫ г. Менска і раёна будуць ЗАКРЫТЫ:

гарадская ашчадкаса № 16 — 30 і 31 снежня,

усе астатнія ашчадкасы — 31 снежня і 1 студзеня 1936 г.

Горашчадкаса № 16.

Беларускае аддзяленне Электрапрома ВЭТ,

якое, на падставе пастановы СНК БССР за № 1452, з'яўляецца адзінай арганізацыяй па электрыфікацыі прамысловасці і комунальнай гаспадаркі, гэтым паведамляе, што

апошні тэрмін падачы заявак на праектаванне і мантаж электраабсталявання на 1936 г.—28 снежня 1935 г.

Мантаж праводзіцца з электраматэрыялаў заказчыка.

Рэалізацыю фондаў заказчыка бярэ на сябе Электрапром.

Заяўкі прымаюцца: гор. Менск, Совецкая 68, Электрапром і філіяламі ў г. г. Гомель, Віцебск і Магілеў.

Да ўвагі лячэбных устаноў, урачоў і хворых

Фармацэўтычныя прэпараты, якія вырабляюцца на заводах «Вохімфарма», раней у Саюзе не вырабляліся, адпускаюцца без абмежавання.

Анестэзін
Адаліпен
Атрапін серна-кіслы
Аэрон (табл. Базано супроць морскай і паветранай хваробы).
Арэнал
Барый серна-кіслы (для рэнтгена).
Болюс альба (белая гліна)
Бромурал (пар. і табл.)
Веранал (пар. і табл.)
Гармін
Гіталeн
Жалеза гліцэрафосфарнае
Жалеза малочна-кіслае
Іодтэтрагност (Іодгност)
Калій бромісты
» іодысты
Кальцый малочна-кіслы
Коларгол
Люмінал (пар. і табл.)
Мамін (пар. і табл.)
Міалізат (кроплі і ампулы)
Нагенін (наганол)
Натр гліцэрафосф. (50 %)
Новакаін
Натр саліцылава-кіслы
Нарцэін (замяняе кадэін)
Аварын (табл. і амп.)
Аварыялізат (кроплі і амп.)
Пратаргол
Плазмоцыд (у табл. супроць маляр).
Ртуць двуіодыст.
» окісн. жоўт.
» хлорыстая
» двуххлорст.
Сантанін (пар. і табл.)
Сергозін (Абродзіл)
Санодзын (пар. і табл.)
Стыптыцын (пар. і табл.)
Спермін (эсенц. табл. і амп.)
Спермаліеноль (кроп. і амп.)
Цестэлізат (кропл. і амп.)
Фенолфталеін
Фітын (параш. і табл.)
Хлораформ
Экстракт папаратніка

Водпуск праводзіцца Аптэкакіраўніцтвам па дагаворах і асобных заказах.

У выпадку адсутнасці якога-небудзь з пералічаных прэпаратаў у мясцовай аптэцы, або базе Аптэкакіраўніцтва, просьба паведаміць «Вохімфарму» (Москва, Кривокопенный пер., 12) для прыняцця мер і завозу ў даны раён праз Аптэкакіраўніцтва тых прэпаратаў, якія адсутнічаюць.

З дробнымі адзінкавымі патрабаваннямі (больніц, аптэк, урачоў) на пералічаныя прэпараты звярачацца па адрасу Белаптэкакіраўніцтва, пасылачная кантора, Менск БССР, Комунальная вул. № 1.

ТЭЛЕФОНЫ РЭДАКЦЫІ: Габінет рэдактара — 21-352 Габінет нам. рэдактара — 25-188 Сакратарыят — 20-830 Прамысловы аддзел — 21-356 Аддзел мясцовай інфармацыі — 25-189 Партыйны аддзел — 21-353 Сельскагаспадарчы аддзел 21-846 Аддзел навукі літаратуры і мастацтва — 23-955 Аддзел пісем — 21-899 Загадчык выдавецтва — 21-855 Бухгалтарыя — 21-845 Аддзел аб'яў і тыражны — 21-351 АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: МЕНСК, Совецкая, 63.

Уп. Галоўлітбела № К—4529. Друкарня газеты «Звязда», Менск, Совецкая, 63. Тыраж 99256 экз.

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ